

Časopis koncerna Kolektor

Letnik 21 · Jesen 2021

ISSN 2591-2712

Trajnostni razvoj

15

V kakšnem svetu želimo živeti?
Ne odlašaj na jutri, začni danes!
Za bolj zeleno, odgovorno in trajnostno naravnano podjetje

Zakaj Kolektor?

Koncern Kolektor je eden od vodilnih igralcev v globalnih nišah komponent in sistemov za mobilnost, na področju elektroenergetike ter inženiringa in tehnoloških sistemov.

Svojo kontinuirano rast zagotavljamo z intenzivnim vlaganjem v raziskave, razvoj in inovacije. Aktivno sodelujemo tudi z univerzami in inštituti.

>800
mio EUR

3
poslovne
divizije

25
podjetij

5080
zaposlenih

Idrija
Slovenija

**EU, AZIJA,
NAFTA**

Si želite delati v uspešnem kolektivu?

Želite slediti tehnološkim spremembam?

Vam je pomembna varna in stabilna zaposlitev?

Pridružite se nam!

Na idrijski lokaciji iščemo:

- **delavce v proizvodnji** (KV proizvodni delavec, pomočnik na strojih in linijah, urejevalec)
- **inženirje strojne in elektro smeri** (inženir kakovosti, procesni inženir, razvojni inženir, tehnolog, konstruktor, PLC programer)

Kandidatom nudimo:

- možnost dolgoročne zaposlitve v podjetjih na idrijski lokaciji,
- delo v prijetnem, dinamičnem in sodelovalnem delovnem okolju,
- možnosti strokovnega izpopolnjevanja in napredovanja,
- stimulatívno plačilo na podlagi delovne uspešnosti,
- financiranje dodatnega pokojninskega in zdravstvenih zavarovanj.

Ne odlašajte z vašo prijavo!

Za več informacij obiščite našo spletno stran www.kolektor.com/kariera ali nam pišite na kadri@kolektor.com.

KOLEKTOR

Svet je lep – poskrbimo, da tak tudi ostane

Polona Rupnik,
odgovorna urednica revije

O trajnosti in trajnostnem razvoju je v zadnjem času govora na vsakem koraku. Čeprav je ta tematika trenutno zelo 'in' pa ima že dolgo sivo brado. Usmerjenost v trajnostni razvoj je namreč stara že vsaj 40 let. Skoraj toliko let je minilo odkar so na konferenci ZN v Stockholmu potrdili univerzalno pravico vseh ljudi do zdravega in produktivnega okolja. Takrat je bil ustanovljen prvi Program ZN za okolje (UNEP – *United Nations Environment Programme*), ki spodbuja trajnostno ravnanje z okoljem na mednarodni ravni. Od takrat je bila sprejeta vrsta agend, načrtov, sporazumov, protokolov ... vse z namenom, da bi obvarovali naš planet.

»Zadovoljiti trenutne potrebe, ne da bi pri tem ogrozili zadovoljevanje potreb prihodnjih generacij,« je ena najpogosteje citiranih definicij trajnosti. Svetovna komisija za okolje in razvoj jo je v svojem poročilu zapisala že leta 1987. In še danes je izjemno aktualna.

A časa nam počasi zmanjkuje. Po besedah klimatologinje in ene izmed pionirk pri raziskovanju vpliva podnebnih sprememb v Sloveniji prof. dr. **Lučke Kajfež Bogataj** so pred nami odločilna leta, pravzaprav bosta naslednji dve leti odločilni, ali bomo uspeli trende obrniti navzgor oziroma vsaj tlakovati pot za te spremembe, ki jih moramo doseči do let 2030. Glede na dosedanjo hitrost, s katero smo uvajali spremembe na področju trajnostnega razvoja, se zdi kot jutri. »Svoj optimizem črпам iz zgodovinske podlage,« pravi Kajfež Bogatajeva, saj je ljudem še vedno uspelo. Verjemimo, da nam bo tudi tokrat. A ne smemo odlašati na jutri, začeti moramo že danes. In prav vsi. Za naš lepši in boljši jutri. Za naše otroke. In za generacije, ki bodo prišle za njimi. Da bomo še dolgo govorili – svet je lep.

Naslednji dve leti bosta odločilni

O trajnosti in trajnostnem razvoju smo se pogovarjali s klimatologinjo Lučko Kajfež Bogataj, redno profesorica na Biotehniški fakulteti v Ljubljani, ki v Sloveniji velja za eno izmed pionirk pri raziskovanju vpliva podnebnih sprememb.

12

16

Ne odlašaj na jutri, začni danes!

V Sloveniji vsako leto povzročimo okoli 10 ton ekvivalenta CO₂ izpustov toplogrednih plinov na osebo. Da bi omejili nevarne posledice podnebnih sprememb, bi morali izpuste zmanjšati na manj kot 2 tona na osebo. Kako lahko prispeva vsak izmed nas?

18

Za bolj zeleno, odgovorno in trajnostno naravnano podjetje

Trajnostna usmerjenost spada med temeljne stebre Kolektorjeve odličnosti. Podjetja koncerna Kolektor svojo vizijo trajnosti uresničujejo z mislijo na vse tiste, ki so del naših procesov.

20

Kolektor sETup – nov član naše družine

Cilj podjetja Kolektor sETup je postati tehnološko-storitveni partner večji, energetske potratnejši industriji pri njihovi transformaciji v nizko- oziroma brezogljico industrijo.

24

Aktualni gradbeni projekti prinašajo devet novih predorov

Predore bomo gradili po metodi NATM (New Austrian Tunneling Method), ki so jo leta 1962 razvili v Avstriji in še danes predstavlja svetovni standard pri gradnji predorov v trdnih kamninah.

30

Priznanja za inovacije

Z inovacijami smo sodelovali na regijskih in nacionalnem izboru za najboljše inovacije. Izkupiček? Dve zlati in dve bronasti priznanji na regijskih izborih in dve srebrni priznanji na nacionalnem izboru.

36

Izidor Šavelj: Privlačita ga hitrost in adrenalin

Po vseh 16 letih se ima Izi na sovoznikovem sedežu še zmeraj 'fajn', v tem športu uživa, sploh, ko je ves trud poplačan z dobrimi rezultati

40

Prva slovenska realka praznuje

120. obletnico Gimnazije Jurija Vege šola obeležuje z vrsto dogodkov. Prvi med njimi je bila slavnostna otvoritev zunanje učilnice. Sredstva za njeno ureditev je prispeval tudi Kolektor.

Kolofon

K magazin

Odgovorna urednica: Polona Rupnik

Izvršno uredništvo: FMR Media d.o.o.

Redakcija: Mediade d.o.o.

Lektoriranje: Anja Bolko

Grafično oblikovanje: Andrej Potočnik

Fotografije: arhiv Dela, arhiv Kolektorja Etre, arhiv Kolektorja Koling, arhiv Kolektorja CPG, arhiv Kolektorja Igin, arhiv Kolektorja Sisteh, Uroš Modlic,

arhiv Teniškega kluba Kolektor Idrija, Ivo Leskovšek,

Polona Rupnik, Bojan Tavčar, Arhiv ZTI

Naslovnica: WOAF

Izdajatelj: FMR Media d.o.o.

Tisk: Tiskarsko središče d.o.o.

Naklada: 7.800 izvodov

Revija izide štirikrat letno in je brezplačna.

ISSN 2591-2712

Kolektor Etra beleži 10-odstotno rast in osvaja nova tržišča

Druga polovica septembra je že tradicionalno rezervirana za prodajno konferenco podjetja Kolektor Etra. Gre za dogodek, na katerem se zberejo vsi področni prodajni zastopniki doma in v tujini ter predstavniki tehničnega in proizvodnega sektorja. Po besedah **Petra Novaka**, komercialnega direktorja in prokurista v Kolektor Etri, so izjemno veseli, da so se lahko po lanski konferenci, ki je potekala na daljavo, ponovno srečali v živo. Etra bo tudi letos dosegla poslovno rast. »Računamo, da bomo imeli približno 10-odstotno rast, dobiček bi bil lahko višji, če se ne bi dvignile cene repro materialov, ki so nas prizadele,« pojasnjuje Novak in dodaja, da so ta negativni vpliv porasta cen materialov zmanjšali z aneksi k obstoječim pogodbam za spremembo cen. Večina kupcev je potezo sprejela in razumela, imamo pa tudi take, ki na povečanje cene niso pristali. Po Novakovih besedah zaenkrat še nimajo težav s pomanjkanjem materiala, saj z dobavitelji sproti iščejo rešitve za pravočasne dobave do te mere, da ne vplivajo na zamude v proizvodnji. »Za letos lahko rečem, da imamo celotno kapaciteto naslednjega leta že prodano, se pa soočamo predvsem s tem, ali imamo prodano po pravih cenah in ali bomo materiale dobili po načrtovanih cenah in v zadostni količini.« Trenutno imajo v teku dva pomembna projekta za dva nova trga Ameriko in Tajvan. Preko nemškega partnerja so prodrli na ameriško tržišče, kamor bodo izvozili sedem transformatorjev, v Tajvan pa bodo dobavili transformatorje za off shore platformo. Projekt bodo izpeljali v letu 2023.

Gradili bomo obvoznico v hrvaškem Novem Vinodolskem

Kolektor CPG bo s podjetjem ICM S.p.A. gradil prvo fazo avtocestnega odseka obvoznice Novi Vinodolski, vrednega 77,8 milijona evrov. Projekt predvideva izgradnjo obvoznice mesta Novi Vinodolski, ki bo kasneje sovpadala z levo traso bodoče avtoceste A7 in bo pomembno prispevala k razbremenitvi mesta v času glavne poletne turistične sezone. Dolžina nove obvoznice bo 9,8 km, od tega bo kar 6,5 km del bodoče avtoceste, preostanek pa bo del državne ceste D8. Gradnja obvoznice Novi Vinodolski bo zahtevna, saj je zasnovana na težkem reliefu z veliko naravnimi posebnostmi. Največ pozornosti bo tekom gradnje namenjene izgradnji dveh najzahtevnejših objektov na trasi, predoru Zagori s servisno cevjo in viaduktu Ričina. Leva stran predora Zagori bo vozna cev v dolžini 834 metrov, medtem ko je desna stran predora predvidena kot servisna cev v dolžini 770 metrov. Za viadukt Ričina v dolžini 1057 metrov so predvideni stebri v višini od 15 do 52 metrov. Rok za izvedbo del je 36 mesecev od uvedbe v delo. »Izvajalca del sta zelo spoštovani družbi. Kolektor CPG je eno izmed najboljših podjetij na področju gradbeništva, prav tako družba ICM, ki se ponaša z vrhunskimi referencami. Verjamem, da bo tudi ta projekt izveden pravočasno. Veselimo se začetka del in realizacije projekta,« je ob podpisu pogodbe povedal **Oleg Butković**, hrvaški minister za morje, promet in infrastrukturo. Obvoznica Novi Vinodolski je še eden v nizu projektov družb Kolektor Gradbeništva na Hrvaškem. Z vsakim novim projektom Kolektor le še dodatno utrjuje svoje mesto med pomembnimi regijskimi igralci v gradbeništvu. **Kristjan Mugerli**, direktor Kolektorja CPG, to podkrepi z besedami: »Zadovoljni smo, da se naši napori na tujih trgih obrestujejo. Dokazati smo morali veliko mero strokovnosti in profesionalnosti, da nas danes lahko investitorji in partnerji prepoznajo kot kompetentnega partnerja pri izvedbi največjih gradbenih projektov v regiji. Pridobili smo zaupanje, ki ga s kakovostno, strokovno in natančno izvedbo del na projektih nameravamo tudi obdržati.«

Pričetek gradnje najsodobnejše raziskovalne infrastrukture

Začeli smo z gradnjo Biotehnološkega stičišča Nacionalnega inštituta za biologijo. Ta predstavlja obsežen in tehnično zahteven projekt, saj je predvidena dvoetapna rušitev obstoječega objekta, imenovanega Vhodni objekt, ki bo omogočala nemoten delovni proces Nacionalnega inštituta za biologijo. Gradnja novega podolgovatega objekta predvideva tri etaže s 7.606,4 m² skupne bruto površine. Zaradi slabe nosilnosti temeljnih tal bo celoten objekt temeljen na pilotih, ki bodo med seboj povezani z mrežo temeljnih nosilcev. Ocenjena globina pilotov znaša 16 metrov in je izbrana na podlagi predvidene obremenitve. Objekt ima predvideno toplotno izolativno fasado v sistemu prezračevane fasade betonskih plošč in steklenih fasadnih površin iz systemske zasteklitve. Dodaten fasadni element predstavlja t. i. zelena kulisa, ki bo narejena iz kovinske podkonstrukcije linijskih profilov, vpetih v objekt. Med profile bo napeta jeklenica, ki bo služila kot opora vertikalni zazelenitvi s plezalkami. Na slavnostnem dogodku ob začetku gradnje je **Gašper Matelič**, direktor operative v podjetju Kolektor Koling, povedal: »Veselimo se sodelovanja pri tako pomembnem koraku, izgradnji novega Biotehnološkega stičišča Nacionalnega inštituta za biologijo. V podjetju Kolektor Koling se zavedamo, da bo gradnja potekala na območju Krajinskega parka Tivoli, Rožnik in Šišenski hrib, zato bomo ob vsakem koraku stremeli k skrbnemu in odgovornemu ravnanju z okoljem. S predvidenimi ukrepi za zaščito dreves bomo v največji meri poskusili ohraniti nasad japonskih češenj. Čeprav govorimo o pričetku gradnje edinstvenega objekta, verjamemo, da bo ob zaključku predstavljal najsodobnejšo raziskovalno infrastrukturo.« Gradnja bo trajala do oktobra 2023, pogodbeni vrednost gradbeno-obrtniških in inštalacijskih del pa znaša 17 milijonov evrov.

Z digitalizacijo do večje produktivnosti

V družbi Livar, največji livarni železnih litin v Sloveniji, so nedavno zaključili prvo fazo digitalne transformacije obrata mehanske obdelave, ki jim omogoča popolno sledljivost tako proizvodnih procesov kot celotnega materialnega toka in s tem spremljanje proizvodnje v vsakem trenutku. Skupaj s podjetjem Kolektor Sisteh so pred dobrima dvema letoma pričeli z vpeljavo sistema Sinapro.IIoT.MES. Z digitalno transformacijo proizvodnje so uspeli implementirati celovito rešitev, s katero so zagotovili učinkovito razporejanje delovnih nalogov po delovnih mestih, spremljanje materialnega toka in medfaznih zalog, odpravili so ročne vnose podatkov in popolnoma avtomatizirali zajem ključnih podatkov direktno iz strojev ter v celoti odpravili papir iz proizvodnje mehanske obdelave. Po besedah **Saša Maleriča**, direktorja področja mehanske obdelave družbe Livar, je implementacija sistema Sinapro.IIoT.MES družbi Livar brez dodatnih organizacijskih sprememb omogočila pomembno povečanje produktivnosti proizvodnih procesov v sektorju mehanske obdelave.

Novi šolski prostori za naše mlade upe

Župan občine Kamnik **Matej Slapar** in direktor prodaje na Kolektorjevem programu gradbeništvu **mag. Marko Trampuž** sta podpisala pogodbo o izgradnji nove Osnovne šole Frana Albrehta Kamnik. S tem se je tudi uradno začel projekt, katerega zametki segajo v leto 2007. Zasnova objekta je deloma armiranobetonska, deloma jeklena in se bo raztezala na prek 8.000 m² skupne bruto površine. Gre za zahteven in oblikovno dovršen projekt, ki predvideva dve ločeni dilatacijski enoti, ki sta povezani z osrednjim mostnim elementom. Za nosilno konstrukcijo bo porabljenih preko 250 ton jekla, 5.000 m³ betona in 550.000 kilogramov armature. Zgradili bodo 32 novih učilnic in 18 kabinetov za učitelje z urejenimi elektro in strojnimi inštalacijami za ogrevanje, prezračevanje in ohlajevanje prostorov ter nameščeno aktivno in pasivno požarno zaščito. Z izbranimi materiali in premišljeno zasnovo bo poskrbljeno tudi za prostorsko akustiko, ki bo prilagojena glede na različne programe. Celoten objekt bo zaključen z ravno streho in fasadno opno iz ekspandirane pločevine. Kamniški župan je povedal, da mora biti šola zgrajena v čim krajšem možnem času: »Že v tem šolskem letu imamo premalo prostora za ustrezno izvajanje učnega procesa. Kar približno 100 učencev se šola izven objekta matične šole. Gradnja šole se je že začela, učence pa naj bi sprejela v šolskem letu 2023/24.« Trampuž je dodal, da verjamejo, da lahko z izbranimi partnerji dela opravijo kakovostno, strokovno in natančno ter projekt zaključijo v predvidenem roku. Gradnja nove šole bo stala dobrih 14 milijonov evrov.

V kakšnem svetu želimo živeti?

Trajnostni razvoj pomeni zadovoljiti naše trenutne potrebe, ne da bi pri tem ogrozili zadovoljevanje potreb prihodnjih generacij.

Planet, ljudje, profit

Trajnost je tista, ki v ravnotežju ohranja tri področja: okolje (planet), družbo (ljudje) in ekonomijo (blaginjo).

Kako podjetja delujejo trajnostno?

Da se bomo razvijali trajnostno, dolgoročno in vzdržno, moramo v podjetjih skrbeti za:

1. okolje: z manjšim obremenjevanjem planeta (s premišljeno porabo omejenih naravnih virov in potrošnjo; z nižanjem našega ogljičnega odtisa, skrbi za čisto vodo, manj odpadki, čistejšo proizvodnjo energije itd.) bomo poskrbeli, da bomo Zemljo zapustili zanamcem v boljši kondiciji.

2. ljudi: delujemo z mislijo na vse deležnike našega podjetja – vključno z zaposlenimi, delničarji/lastniki, lokalno skupnostjo, dobavitelji, našimi kupci, prihodnjimi generacijami itd.

3. blaginja: le finančno uspešno podjetje lahko skrbi za dobrobit zaposlenih, se družbeno angažira tako, da vlaga sredstva nazaj v okolje, kjer posluje.

Univerzalna Agenda 2030

Organizacija združenih narodov je septembra 2015 sprejela **Agendo 2030 za trajnostni razvoj**. Ta je **univerzalna** – k njej so zavezane vse države sveta. Cilje, navedene v Agendi 2030, bomo morali doseči do leta 2030.

V Agendi 2030 je zapisanih **17 konkretnih ciljev trajnostnega razvoja**. Vsi so tudi merljivi, kazalnike ciljev pa se redno spremljajo na globalni ravni. Pri nas jih na nacionalni ravni spremlja in o njih poroča Statistični urad RS.

Naslednji dve leti bosta odločilni

Lučka Kajfež Bogataj je klimatologinja, redna profesorica na Biotehniški fakulteti v Ljubljani, predstojnica Katedre za agrometeorologijo in članica Medvladnega foruma za podnebne spremembe (IPCC) v Ženevi. V Sloveniji velja za eno izmed pionirk pri raziskovanju vpliva podnebnih sprememb.

Trajnostni razvoj je razvoj, ki upošteva planetarne omejitve, ki jih imamo. Bolj ga razujem v okoljskem smislu kot družbenem.

O trajnosti in trajnostnem razvoju je v zadnjem obdobju veliko govora. Kaj trajnostni razvoj oziroma trajnostno delovanje sploh pomeni?

Trajnost je pojem, ki je žal precej razvođenel. Po svetu je zelo različno sprejet. Ko v državah v razvoju ali revnim omenite trajnostni razvoj, predvsem mislijo, da se bodo znebili revščine. Njim trajnostni razvoj pomeni boljše življenje, boljši standard. V razvitem, zahodnem svetu je trajnost

razumljena kot okoljski problem. V smislu, da bomo s trajnostnim razvojem okolje razbremenili. To sta dve povsem različni pojmovanji trajnosti, ki kažeta na to, da bi se morali o tej temi več pogovarjati. Moje mnenje je, da je bila napaka narejena že pri prevodu pojma in bi ga vsi bolje razumeli, če bi namesto o trajnostnem razvoju govorili o vzdržnem razvoju. Vzdržati se v smislu jaz lahko, ampak ne bom, ker to ni dobro. Vzdržnost pogosto primerjam z zdravo oziroma »shujševalno« prehrano. Lahko bi pojedel

tri torte, ampak se vzdržiš, ker to ni dobro, ni zdravo. Vzdržnost je nekaj čisto drugega kot trajnost. Zelo opozarjam na to različno razumevanje, ker v šolskem sistemu današnjih odločevalcev tega ni bilo. Ko se je enkrat začelo govoriti o tem področju, si ga je vsak razlagal po svoje. Motiv, kako in zakaj se vzdržati, pa je okvir planetarnih mej. Imamo omejen planet, ki ne zdrži vsega. Definirane so že meje, ki so najbolj kritične. To so podnebne spremembe, pa voda, plodna tla, cikel dušika, cikel fosforja, kemična onesnaževanja, onesnaževanje zraka, zakisljevanje morij pa ozonska luknja. To so problemi, ki so tukaj in zdaj. Vse naše početje moramo usmeriti v to, da teh mej ne presežemo. Tako jaz razumem trajnostni razvoj. Če povzamem: trajnostni razvoj je razvoj, ki upošteva planetarne omejitve, ki jih imamo. Bolj ga razumem v okoljskem smislu kot družbenem. Imam bolj zahodno gledanje na trajnostni razvoj.

Kako pa moramo delovati, da teh mej, ki ste jih omenili, ne bomo preseгли?

Prvi korak je ozaveščenost ljudi, ki je še vedno zelo nizka. Pri 1.000 zaposlenih imate par posameznikov, ki so s tem področjem zelo dobro seznanjeni, pa veliko večino, ki nekaj ve, in ljudi, ki nimajo prave predstave o tem. Izobraževanja na to temo ni, pa bi moralo biti. To področje bi moralo biti urejeno tako, kot je recimo varstvo pri delu, ki ga morajo opraviti vsi zaposleni. Zaposlenim bi morali povedati, zakaj bo treba uvajati nekatere spremembe, kaj se bo spremenilo, da bodo to podprli. Komunikacija je zelo pomembna. Da se ljudem pokaže trajnostni razvoj kot znak zrelosti, inteligence, zavedanja trenutka. Druga stvar je energetika. Ta je steber vsakega podjetništva, je tisto področje, kjer imate dve nalogi: podjetje mora v prvi vrsti poskrbeti za manjšo porabo. Tu so strahotne rezerve, ker je tehnologija zelo napredovala. Da se porabiti manj vode, manj nafte, manj materiala, več reciklirati ... To je prvi korak, ki je primaren. Ko enkrat zmanjšaš porabo materialov in energije, potem pa zamenjuješ. Zamenjuješ fosilno energijo z nefosilno, čisto oziroma obnovljivo energijo. Vrstni red je tu izjemno pomemben – najprej manjšati in šele potem nadomeščati. Če ohranjaš postopke take, kot jih imaš, in daš solarne kolektorje na streho, nisi naredil vsega, kar bi lahko. Tretja stvar – pa pri tem ni pomembno, kaj podjetje proizvaja, ali so to čevlji, komponente za avtomobile ali nekaj čisto tretjega –, pa je, da prav vsak izdelek nastane z okoljsko škodo. Povzroči namreč toliko in toliko odpadkov, CO₂ ... Pomembno je, da izdelek ovrednotimo s temi parametri, da povemo, koliko česa smo porabili za njegovo proizvodnjo. Na ta način lahko med seboj izdelke tudi primerjamo. Konec koncev bo to od

nas zahteval tudi trg. Volkswagen je to naredil za dva tipa svojih vozil, za golfa in passata. Že danes bi to moralo biti del proizvodnega postopka. Na podlagi teh kazalnikov si namreč lahko postavljamo konkretne cilje, kot na primer danes za proizvodnjo hlač in srajce porabimo toliko in toliko, v naslednjih 10 letih mora biti ta poraba bistveno manjša.

Celo leto pa bo zaznamovala ekstremnost, ki se kaže v pomanjkanju dežja, nenadnih močnih nalivih in poplavah, močnih sunkih vetra, nobeni snežinki ali enormnih količinah snega v zelo kratkem času. To je tisto, kar dela veliko škodo. Na potezi so lokalne skupnosti, da se prebivalce nauči, kako odreagirati v takih primerih.

Trajnost je tista, ki v ravnotežju ohranja tri področja: okolje (planet), družbo (ljudje) in ekonomijo (blaginja). Da se bomo razvijali trajnostno, dolgoročno in vzdržno, moramo skrbeti za vsa tri področja. Kako uspešni smo pri tem?

Poglejmo najprej družbeno plat, na katero moramo gledati globalno. V zadnjih 30 letih je bilo narejene veliko škode na okoljskem področju, da je dobiček rasel. To se ni odražalo v povečanju enakosti, ravno obratno, prepad med bogatimi in revnimi se je povečal. Tu smo, globalno gledano, popolnoma padli na izpitu. Povečevali smo vpliv na okolje, zato da smo na drugi strani naredili škodo na socialnem področju. Rekla bi, da globalno pri ohranjanju ravnotežja nismo preveč uspešni. Zato je tudi razpoloženje ljudi do trajnostnih načel tako odbijajoče. Primerjamo ga lahko s covidom – zaradi slabe komunikacije in nedoslednosti imamo danes ogromno skupino ljudi, ki nikomur nič več ne verjame. Pri trajnosti je bilo podobno. Komunikacija ni bila nikoli prava.

S premišljeno porabo omejenih naravnih virov in potrošnje (z nižanjem našega ogljičnega odtisa, skrbi za čisto vodo, manj odpadki, čistejšo proizvodnjo energije itd.) bomo poskrbeli, da bomo Zemljo zapustili zanamcem v boljši kondiciji. Kakšen je trenutno naš ogljični odtis, ki ga puščamo v svetu?

Ogljični odtisi so zelo različni med narodi, med državami, tudi med ljudmi. Moški recimo imajo večji ogljični odtis kot ženske, bogati večjega, meščani spet večjega kot vaščani. Povprečje, ki ga imamo, je precej

zavajajoče, ampak v povprečju ima Slovenec odtis med 10 in 13 ton CO₂ na leto. Na svojem ozemlju, torej na ozemlju Slovenije, ga naredimo približno 10 ton, 3 tone pa ga naredimo na drugem ozemlju, ker uvažamo stvari. Kitajski izpusti so tudi slovenski izpusti, če imamo kitajski izdelek. A tega si nočemo priznati. Tega izpusta iz uvoza nobena statistika ne zajema. Če govorimo o tem, koliko je to preveč, bi glede na to, kaj bi trajnostni razvoj moral biti, rekli, da šestkrat preveč, torej za 600 % preveč. Ko govorimo o zmanjševanju ogljičnega odtisa za 10, 20 odstotkov, je to kaplja v morje, glede na to, za koliko presehamo vrednosti. Težko se hvalimo s temi podatki. Lahko se sicer pohvalimo s tem, da imamo pol manjši ogljični odtis kot Američani, a imamo na drugi strani 20-krat večjega kot vsak Afričan. Metodologije določanja oziroma izračunavanja ogljičnega odtisa so zelo zmedene, nedosledne. Pravkar začnemo raziskavo na področju turizma, ker morajo turistične destinacije izračunavati ogljični odtis za goste. Tu vidimo, kako nedodelane so te metodologije. Žal ni nikomur v interesu, da bi si nalil čistega vina, ampak si ga bo treba. Razlog za takšno stanje je, ker države nimajo prave okoljsko-trajnostne politike, ki se začne z direktivami, nadaljuje z monitoringom in konča s kaznimi za nespoštovanje določil.

Ljudje so vedno čakali do zadnjega in jim je na koncu vendarle uspelo. Vendar z eno razliko, ljudje včasih niso imeli znanja in niso mogli ukrepati prej kot v zadnjem trenutku. Mi danes to znanje imamo in bi lahko ukrepali že zdaj.

Pa je okoljsko-trajnostna politika v pripravi oziroma kdaj jo bomo dobili?

Poglejmo evropsko zeleno politiko. V pripravi je evropski paket, ki se mu reče Fit for fifty-five oziroma Pripravljeni na 55, kar pomeni za 55 odstotkov znižati izpuste do leta 2030. Ta paket je še v dogovarjanju, v fazi pogajanj. V njem je 13 zakonodajnih svežnjev. Nekateri med njimi so zelo konkretni. Upajmo, da bodo sprejeti. Ta evropski paket zajema vse od vožnje z letali, avtomobili, ogrevanja ... Vse to bo zelo pod drobnogledom in obdavčeno. Ali bo to obdavčitev ali bodo to kuponi, sama oblika niti ni tako pomembna, pomembna je cena ogljika, ki se bo upoštevala. Gre za čisto nov pristop, ki bo lahko šokanten. Zelo pomemben je tudi ogljični davek za uvožene stvari. Tukaj naj bi uvožene stvari pokazale pravo ceno, ko nastane okoljska škoda. Če recimo kitajski čevlji danes dobimo za 15 evrov, bo potem

stal 70 evrov in bo cena primerljiva z evropskim čevljem. Ta zakonodaja ima tudi namen ustanoviti podnebno socialni sklad, kamor bi se stekal denar, ki bo poskrbel, da bodo ljudje, ki niso krivi za to, kar se jim dogaja, dobili pomoč oziroma subvencije.

Organizacija združenih narodov je septembra 2015 sprejela Agendo 2030 za trajnostni razvoj. Ta je univerzalna, k njej so zavezane vse države sveta. V njej navedene cilje bomo morali doseči do leta 2030. Kakšno vlogo pri tem igra slovenska industrija? Kako nam kaže šest let po sprejetju agende?

V Sloveniji kar precej napredujemo na področju stavb, gradnje. Tu so se naši izpusti zmanjšali, gradimo bolje, manj porabimo za kurjavo. V kmetijstvu je nekaj izboljšav, ogljični odtis je boljši, porabimo manj kemikalij. Tudi v industriji je nekaj napredka, popolnoma pa smo zgrešili pri prometu. V Agendi 2030 je opredeljeno zmanjšanje izpustov, mi pa smo jih podvojili. Nekatere stvari so šle v boljšo smer, vendar predvsem zato, ker so se posamezniki tako odločali ali pa je bilo v trendu, ne pa v fokusu države. Pa bi moralo biti, da bi to miselnost posvojili tudi ljudje. Pred nami so odločilna leta. Ljudem moramo povedati, da je to dobro. Da se da in da je to smiselno. Bodo pa taki gospodarski subjekti, kot je Kolektor, nenadoma dobili pomembno vlogo in jo bodo morali odigrati kot primeri dobre prakse. Naslednji dve leti bosta odločilni.

Zakaj se povsod kot prelomno leto omenja leto 2030?

Ker moramo do takrat trende obrniti. Če se do leta 2030 ne obrnejo, imamo že toliko novih ljudi, toliko novih potrošnikov, toliko nove škode. Pogovor sem začela s tem, da je planet omejen in da imamo meje že skoraj presežene in če jih presežemo, poti nazaj ni. Stvari ne gredo več reverzibilno, ampak nepovratno. Znanost ocenjuje, da je to leto prav 2030, da trend obrnemo oziroma vsaj tlakujemo teren za spremembe, da bodo te potem hitre.

Novo poročilo Medvladnega foruma za podnebne spremembe (IPCC) ne pušča niti kančka optimizma. Kakšne so projekcije podnebnih sprememb za našo bližnjo in daljno okolico?

Če pogledamo prihodnost, ki ni čisto določena, imamo še vedno kanček upanja, da bodo spremembe manjše. Med najbolj črnim in najbolj dobrim scenarijem je tudi velika razlika v posledicah, ampak določene stvari so jasne. V vsakem primeru

V povprečju ima Slovenec ogljični odtis med 10 in 13 ton CO₂ na leto. Na svojem ozemlju, torej na ozemlju Slovenije, ga naredimo približno 10 ton, 3 tone pa ga naredimo na drugem ozemlju, ker uvažamo stvari.

bo topleje. Tega ne moremo več ustaviti. Za Evropo se nam zdi najbolj verjetno močno ogrevanje v času zime v Skandinaviji, pri nas sicer tudi, ampak ne tako očitno, in pa več padavin na severu Evrope, več v obliki dežja kot snega, na skrajnem jugu pa tudi pozimi manj dežja. Poleti pa je najmočnejše segrevanje predvideno ravno v Sredozemlju, kamor spada tudi Slovenija. Govorimo o od 3 do 4 stopinje toplejših poletjih s pol manj vode. Zelo sušna in vroča poletja s pomanjkanjem vode, požari in vročinskimi valovi. Pri poletjih se nam obetajo največje spremembe. Celo leto pa bo zaznamovala ekstremnost, ki se kaže v pomanjkanju dežja, nenadnih močnih nalivih in poplavih, močnih sunkih vetra, nobeni snežinki ali enormnih količinah snega v zelo kratkem času. To je tisto, kar dela veliko škodo. Tu so na potezi lokalne skupnosti, da se prebivalce nauči, kako odreagirati v takih primerih. Večja mesta so na te nenadne spremembe že nekoliko pripravljena, manjša bolj slabo. Zadnje poplave v Nemčiji in Švici so to še dodatno potrdile, saj so bile najbolj prizadete prav manjše vasi, kjer ni večje organiziranosti.

V zadnjih letih je postal ključen cilj večine organizacij ogljična nevtralnost. Kaj to pomeni?

Ta nevtralnost je mišljena kot neto stanje, kjer imamo kljub zmanjšanju še vedno izpuste, ampak te izpuste na nek način nevtraliziramo drugje. Lahko jih v gozdu. V Sloveniji smo to že uveljavljali. Gre za to, da imamo na eni strani znano količino naših izpustov, od katere odštejemo količino na novo zraslih dreves oziroma količino CO₂, ki naj bi ga ta drevesa absorbirala. To je nevtralnost. To lahko delamo tudi s kmetovanjem, kjer s povečevanjem organske snovi v tleh nekaj CO₂ uskladiščimo. Spet pa ne toliko, kot ga proizvedemo. Ne glede na to, kakšne tehnike vse obstajajo, je dejstvo, da bomo morali izpuste zmanjšati. To pomeni dosegati ničelne izpuste v realnem, in ne neto smislu.

Nam bo uspelo, da bomo Zemljo zanamcem pustili v dobri kondiciji?

Svoj optimizem črpam iz zgodovinske podlage. Ljudje so vedno čakali do zadnjega in jim je na koncu vendarle uspelo. Vendar z eno razliko, ljudje včasih niso imeli znanja in niso mogli ukrepati prej kot v zadnjem trenutku. Mi danes to znanje imamo in bi lahko ukrepali že zdaj.

Ne odlašaj na jutri, začni danes!

V Sloveniji vsako leto povzročimo okoli 10 ton ekvivalenta CO₂ izpustov toplogrednih plinov na osebo. Da bi omejili nevarne posledice podnebnih sprememb, bi morali izpuste zmanjšati na manj kot 2 toni na osebo. Kako lahko prispeva vsak izmed nas?

Uporabljaljaj okolju prijazen prevoz

Kolesari, pešaci ali uporabljaj javni prevoz. Z avtom se vozi le, ko potujete v večjem številu.

Načrtuj, kaj ješ

- Hrana rastlinskega izvora manj bremeni okolje, kot meso in mlečni izdelki. In je tudi bolj zdrava.
- Kupuj sadje neobičajnih oblik: veliko sadja in zelenjave je zavržene, ker niso 'pravilne' velikosti, oblike ali barve.
- Če svežih pridelkov ne uspeš pojesti, preden se pokvarijo, jih zamrzni. Podobno lahko storiš s pripravljeno hrano.
- Namesto vode v plastenki uporabljaj vodo iz pipe ali pitnika.

Varčuj z energijo

- Ugašaj luči, ko nisi v prostoru.
- Naprave priključi v električni razdelilnik, ki ga popolnoma izklopi, ko naprav ne uporabljaš.
- Pri uporabi pralnega in pomivalnega stroja bodi pozoren, da je ta poln. Če uporabljaš pomivalni stroj, krožnikov ne izpiraj, preden zaženeš stroj.

S čim lahko najbolj zmanjšam izpuste toplogrednih plinov?

1. Čim manj uporabljam letalski prevoz.
2. Čim manj uporabljam avtomobil.
3. Uživam hrano rastlinskega izvora.
4. (Samo)oskrba z obnovljivo elektriko v gospodinjstvu.
5. Toplotna izolacija doma.
6. Celovito ločevanje odpadkov.

Nakupuj pametno

- Načrtuj obroke, uporablaj nakupovalni seznam in se izogibaj impulzivnemu nakupovanju.
- Nakupuj lokalno. Podpora lokalnim prodajalnam ohranja delovna mesta in preprečuje prevoz dobrin z oddaljenih lokacij.
- Oblačila kupuj premišljeno. Nakupuj tudi v trgovinah z rabljenimi izdelki.
- Daruj, česar ne uporabljaš.

Za bolj zeleno, odgovorno in trajnostno naravnano podjetje

Trajnostni razvoj je trend zadnjih nekaj let. O njem je veliko govora, a kaj trajnostni razvoj pravzaprav je in zakaj bi podjetje morali naravnati v smeri trajnostnega razvoja?

Odločitve, ki jih sprejemamo v vsakodnevnem življenju, lahko prispevajo k prehodu v bolj pravičen in odgovornejši svet. Z njimi namreč lahko zmanjšamo ali omejimo negativne vplive na podnebne spremembe (zmanjšamo toplogredne pline), prispevamo k bolj zdravemu okolju ter kakovostnejšemu načinu življenja. Trajnosten razvoj je torej način gospodarjenja, ki zadovoljuje potrebe sedanje družbe, ne da bi se zmanjšale možnosti prihodnjim generacijam. Lahko rečemo, da je način življenja, ki je nesebičen do drugih rodov.

Trajnostna usmerjenost spada med temeljne stebre Kolektorjeve odličnosti. Podjetja koncerna Kolektor svojo vizijo trajnosti uresničujejo z mislijo na vse tiste, ki so del naših procesov.

Kako trajnost živimo v Kolektorju?

Trajnostna usmerjenost spada med temeljne stebre Kolektorjeve odličnosti. Podjetja koncerna Kolektor svojo vizijo trajnosti uresničujejo z mislijo na vse tiste, ki so del naših procesov. Ostajajo zvesta najvišjim standardom kakovosti, a pri tem stremijo k zmanjševanju negativnih vplivov na okolje, izboljševanju delovne klime, vlaganju v posameznika in lojalnosti kupcev.

Varstvo okolja je odgovornost in del vsakdanjika zaposlenih v koncernu Kolektor na vseh ravneh in področjih poslovanja. Predstavlja pomemben del družbene odgovornosti in partnerskega odnosa z lokalno ter širšo javnostjo.

Vse družbe v koncernu so zavezane k nenehnemu izboljševanju sistema, učinkovitemu ravnanju z okoljem in preprečevanju onesnaževanja. Pri zmanjševanju vplivov na okolje se v procese uvaja najboljše razpoložljive tehnike in dobre prakse ter za okolje in uporabnike manj škodljive snovi – če je to izvedljivo in sprejemljivo z vidika kakovosti in finančnih zmožnosti.

Skupna zaveza vseh naših družb

V želji po nenehnem zmanjševanju vplivov na okolje so se Kolektorjeve družbe o okoljsko politiko zavezale, da bodo zmanjševale porabo energentov, pitne vode, količino industrijskih odpadkov in komunalnih odpadkov, količino emisij snovi v zrak in vode, povečevale pa delež ponovno uporabljenih materialov ter razvijale izdelke in storitve, katerih vpliv na okolje bo čim manjši.

»Eden od naših ciljev je priti do točke, da bomo lahko z lastno proizvodnjo elektrike pokrili vse naše potrebe po njej,« pravi **Marjeta Žonta**, v koncernu Kolektor odgovorna za sistem ravnanja z okoljem, in dodaja: »S strani kupcev prihajajo zahteve po ogljični nevtralnosti. To je tudi naš cilj. Na tem področju sledimo svetovnim in evropskim trendom in jih vključujemo v svoje delovanje.«
»Dejstvo je, da je nam, Idričanom, trajnostni razvoj kar nekako 'v krvi' že zaradi zgodovinskih dejstev in naravnega

okolja, v katerem živimo; na močno omejenem prostoru, ujetem med strme hribe, z reko, ki teče prav blizu. Zrasli smo na teh tleh in v okolici, ki jo je toliko let pokrival in hranil rudnik živega srebra. Obremenjeval je okolje, hkrati pa dajal kruh, zagotavljal izobrazbo, zdravstvo, kulturo in družabne dogodke ter dostojno življenje številnim družinam v bližnji in širši okolici,« pripoveduje Žontova, ki je mnenja, da se je uspešnost trajnostnega razvoja pokazala predvsem v času, ko se je rudnik zapiral, saj so z znanjem, spretnostmi in iznajdljivostjo naših

prednikov na tem območju zrasla številna uspešna podjetja, tudi današnji Kolektor. »Večina rudarskih mest v Sloveniji žal ni doživela podobne izkušnje. Veliko finančnih sredstev, pa tudi znanja in inovativnih rešitev je bilo potrebnih za sanacijo močno onesnaženega območja, da danes na njem stojijo naši proizvodni in upravni objekti, z visoko tehnološkimi izdelki in ljudmi, ki s svojim znanjem in inovativnostjo nadaljujejo trajnostni razvoj našega mesta in širše okolice. Zavedamo se svojih vplivov na okolje in jih zavedno in aktivno zmanjšujemo. Prav zaradi te izkušnje posledic rudarjenja nam je trajnostni razvoj v Idriji zelo blizu in zato tako aktivno ozaveščamo zaposlene na vseh lokacijah koncerna, ki imajo prav vse boljše naravne danosti okolja in okolice, kot je naša. Idrija je bila že v preteklosti v smislu trajnostnega razvoja zgodba o uspehu, prav je, da to nadaljujemo in nadgrajujemo.«

»Če se osredotočimo samo na ogljični odtis, smo za začetek potegnili črto pod dejansko stanje, da smo ugotovili, kje smo. Pripravili smo strukturo največjih porabnikov elektrike za zadnjih 10 let ter pogledali, koliko elektrike že danes proizvedemo z našimi sončnimi in hidro elektrarnami. Poleg obstoječih so v planu tudi nove. Imamo celo paleto drugih projektov, s katerimi bomo zmanjšali naš vpliv na okolje. Z učinkovitejšimi procesi, stroji in orodji zmanjšujemo rabo elektrike, količino odpadkov in emisij, kakovost povečuje proizvodno učinkovitost in zmanjšuje izmet, ponovna uporaba materialov uveljavlja krožno gospodarstvo, nadomeščanje materialov z uporabnikom in okolju manj škodljivimi pa zmanjšuje vplive na zaposlene in okolje. Vedno bolj je aktualna uporaba odpadne toplote in odpadne vode, uporabo utekočinenega naftnega plina smo nadomestili z zemeljskim, v voznem parku službenih vozil se vztrajno povečuje delež električnih avtomobilov ...,« pripoveduje Žontova. Dodaja, da nas je zelo presenetilo, »ko smo ugotovili, da ima zelo velik vpliv na naš ogljični odtis prevoz zaposlenih na delo. Poraba goriva in s tem povezane emisije, ki nastajajo zaradi prevoza na delo, je velika.«

Še imamo prostor za napredek

Po njenem mnenju je prostora za izboljšave še veliko. Morda tudi skozi inovativnost zaposlenih. Ta je eden od družbenih vidikov trajnosti, kamor spadata tudi skrb za zdravje zaposlenih in sodelovanje z lokalnimi skupnostmi. Prav ta družbeni vidik trajnosti je tisti, ki je morda, ko beseda nanese na trajnost, najbolj zapostavljen. Pa ne zato, ker na tem področju ne bi imeli česa pokazati, pač pa zato, ker nam je preprosto samoumeven.

Kolektor sETup – nov član naše družine

Energetika bo v naslednjih letih odigrala ključno vlogo pri prehodu v nizkoogljično oziroma brezogljično družbo. Tega se zavedamo tudi v Kolektorju, ki je že vrsto let prisoten na energetske trgu, predvsem kot ponudnik tehnologij in kot integrator zahtevnih tehničnih rešitev. Da bi povezali vse znanje in tehnologije, ki jih imajo podjetja v koncernu s tega področja, in jih nadgradili z različnimi storitvami, kot so tržno upravljanje prožnosti, medsektorsko povezovanje (elektrika, toplota, voda ...) idr., ter končnemu kupcu ponudili celovito rešitev od zasnove do implementacije in njenega upravljanja, smo ob vstopu v leto 2021 ustanovili novo podjetje – Kolektor sETup.

Energetski sistem pred novimi izzivi in priložnostmi

Energetski sistemi so bili v preteklosti sestavljeni iz centralizirane proizvodnje – velikih elektrarn, kot so Nuklearna elektrarna Krško, Termoelektrarna Šoštanj ipd., prenosa električne energije prek prenosnega in distribucijskega sistema ter končnih uporabnikov – porabnikov elektrike. S pojavom distribuirane in nestanovitne proizvodnje iz obnovljivih virov, elektrifikacije ogrevanja (toplotne črpalke), elektrifikacije prometa (električni avtomobili) in shranjevanja energije v baterijskih hranilnikih pa se energetske sistem srečuje z novimi izzivi in priložnostmi.

Na evropski in nacionalni ravni je bilo v odgovor na te izzive sprejetih že kar nekaj smernic. **Aleš Koželjnik**, direktor podjetja Kolektor sETup, našteje nekaj glavnih – tistih, ki vplivajo na njihovo vsakdanje delo:

- Evropski zeleni dogovor, ki spodbuja naložbe v okolju prijazne tehnologije, spodbuja proces dekarbonizacije prometa in energetskega sektorja;
- Načrt za okrevanje in odpornost za Evropsko unijo, kjer je za Slovenijo na voljo dobrih 11 milijard evrov;
- Regulatorni paket Čista energija za vse Evropejce (ang. Clean Energy Package – CEP), ki govori o čisti energiji za vse Evropejce in se osredotoča

na energetske učinkovitost v stavbah, OVE, na splošno na energetske učinkovitost ter na nadgradnjo modela trga z električno energijo z vlogo t. i. neodvisnega agregatorja;

- Nacionalni Energetski in podnebni načrt – NEPN, v katerem so predstavljene nacionalne smernice na področju dekarbonizacije, proizvodnje elektrike iz OVE, energetske učinkovitosti in drugih, povezanih tem.

Cilj podjetja Kolektor sETup je postati tehnološko-storitveni partner večji, energetske potratnejši industriji pri njihovi transformaciji v nizko- oziroma brezogljično industrijo.

Po Koželjnikovih besedah se v na novo ustanovljenem podjetju osredotočajo na tri ključna področja delovanja: na tržno upravljanje prožnosti – agregatorstvo, na energetske učinkovitost in celovite energetske rešitve upravljanja ter na razvojne projekte na področju medsektorskega povezovanja. »Za stabilnost energetskega sistema ni pomembna le zadostna proizvodnja elektrike, temveč tudi prilagajanje

produkcije in odjema električne energije v realnem času. Zato v sodelovanju s Kolektor Sistehom razvijamo platformo za tržno upravljanje za zanesljivo, stabilno in hitro storitev prilagajanja odjema in proizvodnje električne energije. Prilagodljiv odjem je možno zagotavljati velikim naborom različnih virov, kot so baterijski hranilniki, dizelski agregati, enote SPTE in elektro kotli, katerih uporaba vse bolj narašča, voden odjem celotnih proizvodnih linij ipd.,« pripoveduje Koželjnik in dodaja: »Na ta način bomo pametno in ekonomsko upravičeno upravljali viške ali manke električne energije, hkrati pa še izboljšali stabilnost elektroenergetskega omrežja. Prav vloga agregatorja je za nas še posebej pomembna, saj na tem področju prihaja do največjih sprememb. Koncern Kolektor kot zelo zanesljiv ponudnik tehnoloških rešitev ima znanje in možnost povezovanja različnih tehnologij in reševanja prej omenjenih izzivov in tako na trgu ponuditi celovito rešitev upravljanja.«

Povezujemo med seboj na videz nepovezane tehnološke rešitve

Kolektor sETup pripravlja poslovne koncepte in povezuje na videz med seboj nepovezane tehnološke rešitve s tržno storitvijo upravljanja v celovite energetske rešitve upravljanja.

»Naša vizija je povezati komplementarna področja znotraj Kolektorja in s tem okrepiti sinergije ter z razvojem na področju digitalizacije, tehnoloških inovacij in energetike priti do novih, naprednih in celovitih rešitev, ki bodo pomagale pri reševanju novih energetskih, okoljskih in gospodarskih izzivov,« je jasen Koželjnik. Nudili bodo tržno konkurenčen model celostnega energetskega upravljanja v tehnološkem, ekonomskem in okoljskem pomenu, ki združuje izvajanje celostnih energetskih storitev, prilagojenih zgradbam, omrežjem, naseljem in industriji.

Zavedamo se pomena trajnostnega razvoja

Po besedah direktorja podjetja Kolektor sETup se zavedajo pomena trajnostnega razvoja, zato bodo s celovito ponudbo sodobnih energetske-okoljskih rešitev poskrbeli za zanesljive, gospodarne in okolju prijazne rešitve ter skupaj s partnerji ustvarjali nizkoogljično družbo. »Vse nove rešitve bodo v skladu z direktivami Evropske unije, nacionalnim energetskim in podnebnim načrtom Slovenije in podnebno strategijo, saj bodo prispevale k povečanju deleža obnovljivih virov v končni rabi energije, izboljšanju energetske učinkovitosti, zagotavljanju zanesljive in konkurenčne oskrbe z energijo, novim zaposlitvam, podpiranju učinkovitega in konkurenčnega prehoda v podnebno nevtralno in krožno gospodarstvo ter spodbujanju multidisciplinarnega razvoja.«

Trenutno imajo eno najboljših pozicij v regiji

Ekipa podjetja Kolektor sETup trenutno šteje sedem članov, se bo pa že v kratkem okrepila. »Poleg naših zaposlenih na projektih redno sodelujemo z več kot 20 posamezniki iz različnih podjetij znotraj in zunaj koncerna Kolektor. Na ta način že delno uresničujemo našo povezovalno vlogo in s tem krepimo kadrovske sinergije znotraj Kolektorja, v katerem deluje zelo veliko izjemnih strokovnjakov, ki so se pri dosedanjem delu izkazali za neprecenljive,« pravi Koželjnik.

Kolektor sETup pripravlja poslovne koncepte. V celovite energetske rešitve povezuje na videz nepovezane tehnološke rešitve s tržno storitvijo upravljanja.

Cilj podjetja Kolektor sETup je, tako Koželjnik, postati tehnološko-storitveni partner večji, energetske potratnejši industriji pri njihovi transformaciji v nizko- oziroma brezogljično industrijo. »Prepričani smo, da imamo trenutno eno izmed najboljših pozicij v regiji. Naši načrti so ambiciozni in se marsikomu zdijo težko dosegljivi, vendar z vnemo in predanostjo, ki ju vsakodnevno vlagamo v vse pore našega delovanja, verjamemo, da nam bo uspelo. Imamo pa seveda tudi določene 'skrite' želje, za katere pa upamo, da se v čim večjem obsegu uresničijo,« o načrtih pravi direktor podjetja.

Avtomobilska industrija pred velikimi izzivi

Avtonomna vožnja, novi tipi mobilnosti, elektrifikacija, zahteve po zmanjšanju emisij CO₂ ... terjajo prilagoditve avtomobilske industrije. Te so v polnem teku. Organizirali so se tudi slovenski dobavitelji avtomobilske industriji. 10 največjih članov slovenskega avtomobilskega grozda (Domel, Hidria, Iskra Mehanizmi, Kolektor, LTH Castings, SIJ Acroni TAB, Talum, TPV, Unior) je začelo skupni projekt zelene in digitalne transformacije slovenske avtomobilske industrije GREMO – GREen MObility oziroma Zelena mobilnost.

Predstavniki omenjenih slovenskih podjetij v avtomobilski dobaviteljski industriji so predsedniku vlade Janezu Janši ter ministrom in državnim sekretarjem osmih ministrstev in vladnih služb predstavili omenjeni projekt. Primarni cilj projekta GREMO je vzpostavljanje inovacijske platforme za povečanje konkurenčne sposobnosti slovenske dobaviteljske avtomobilske industrije na področju zelene mobilnosti prihodnosti in za doseganje ter utrjevanje njenih vodilnih pozicij v izbranih segmentih.

Vsebine projekta GREMO oblikovane v treh produktnih stebrih

Partnerji se bodo s celotno avtomobilsko dobaviteljsko verigo lotili velikih izzivov, ki jih prinaša zelena mobilnost prihodnosti. Vsebine projekta so oblikovali v treh produktnih stebrih: steber električnih pogonskih sistemov visoke energijske in snovne učinkovitosti, steber komponent in podpornih sklopov baterijskih sistemov ter steber lahkih materialov, zlitin in kompozitov z nizkim okoljskim odtisom. Razvijali in izdelovali bodo nove inovativne rešitve in izdelke za elektrificirano mobilnost, zanjo razvijali vrhunske proizvodne tehnologije, pospešeno uvajali napredno robotiko, avtomatizacijo in digitalizacijo proizvodnje in vseh poslovnih procesov po načelu industrije 4.0, zagotavljali rešitve krožnega gospodarstva v proizvodnih procesih ter na ta način pomembno pripomogli k zniževanju okoljskega odtisa. Pri tem

se v svojem razvoju osredotočajo na najsodobnejše inovativne rešitve za visokoenergetsko učinkovite električne pogonske sklope, napredne rešitve za shranjevanje in kreiranje električne energije ter ekstra lahke reciklabilne materiale na osnovi biomaterialov. S temi projekti bodo pomembno transformirali slovensko avtomobilsko industrijo in ji zagotovili nadaljnjo rast.

Rast panoge

Slovenski dobavitelji avtomobilski industriji že danes ustvarijo 10 odstotkov slovenskega bruto domačega proizvoda in v tujino neposredno izvozijo prek 80 odstotkov svoje proizvodnje, kar predstavlja več kot 20 odstotkov celotnega slovenskega izvoza. Projekt GREMO bo lahko omogočil rast prodaje slovenske avtomobilске dobaviteljske industrije s sedanjih treh na pet milijard evrov v letu 2030 ter 2.500 dodatnih visoko strokovnih delovnih mest z visoko dodano vrednostjo. Dodano vrednost na zaposlenega v tej za Slovenijo ključni industriji

bo povečal s sedanjih 50.000 na prek 70.000 evrov, posledično pa povečal tudi letne prispevke ter davke te skupine v proračun s sedanjih 280 na 360 milijonov evrov letno do leta 2030 in omogočil naslednji cikel skupne rasti.

Podjetja v projektu bodo za razvoj in nove zmogljivosti v prihodnjih petih letih skupaj namenila 600 milijonov evrov, od tega naj bi jih 200 prispevala država.

Osnovni cilj projekta GREMO je vzpostavljanje inovacijske platforme za povečanje konkurenčne sposobnosti slovenske dobaviteljske avtomobilске industrije na področju zelene mobilnosti prihodnosti.

Kolektor: nujni koraki za nas kot globalnega dobavitelja

Kolektor na področju mobilnosti prehaja iz ponudnika komponent v ponudnika sistemov. Ta transformacija je kompleksen organizacijski in razvojni proces, ki zahteva obsežna vlaganja v razvoj novih tehnoloških rešitev in povečanje proizvodnih ter logističnih kapacitet. Zaradi cenovnega pritiska konkurence, vse večje negotovosti in neprestanih sprememb pospešeno vlagamo v digitalno transformacijo in robotizacijo procesov. To so nujni koraki za ohranitev vloge globalnega dobavitelja v avtomobilski industriji. Razvijamo nov poslovni program elektrifikacije pomožnih pogonskih sistemov za osebna in komercialna vozila ter nišne glavne pogone na širšem področju zelene mobilnosti (npr. navtika, interna logistika). Nov poslovni program pogonskih sistemov ima za vsaj tretjino višjo dodano vrednost od programa komponent. Dolgoročno načrtujemo podvojitev vrednosti prodaje celotnega programa mobilnosti.

Po besedah predsednika uprave koncerna Kolektor **Radovana Bolka** bo Kolektor v naslednjem letu dosegel milijardo evrov prometa, od tega 400 milijonov evrov prometa v avtomobilski panogi. »Z razstavljenimi izdelki vstopamo v električno mobilnost skozi velika vrata. Pred petimi leti večine od teh izdelkov ni bilo. Predstavljajo mobilnost v najširšem pomenu, saj zajemajo vse od pogonov za navtiko (gliserje, motorne čolne), mobilnosti v industriji, kot so električni avtomatsko vodeni vozički za transport materiala po proizvodnjah do pomožnih motorjev za elektrifikacijo vozil. Gre za izjemno kompleksne izdelke z visoko dodano vrednostjo. Ti izdelki trenutno predstavljajo 10 milijonov evrov prometa, ko bo stekla proizvodnja v polnem obsegu, bodo ti izdelki predstavljali 80 milijonov evrov prometa. Ti izdelki so od nas zahtevali velike investicije in ogromno znanja. Razvijali smo jih skupaj z univerzami in drugimi partnerji. Vse našeto se lepo vklaplja v koncept projekta GREMO. Pred nami pa so še večje investicije za projekte v mobilnosti, ki zagotavljajo lepo prihodnost za Kolektor in za Slovenijo.«

Aktualni gradbeni projekti prinašajo devet novih predorov

Na področju gradbeništva je med projekti, ki so v teku, predvidena tudi izgradnja devetih predorov. Njihova gradnja poteka po metodi NATM (New Austrian Tunneling Method), ki so jo leta 1962 razvili v Avstriji in še danes predstavlja svetovni standard pri gradnji predorov v trdnih kamninah.

Metoda NATM je zasnovana tako, da hribino okrog območja izkopa obravnava kot breme in hkrati kot nosilni obroč, ki to breme prevzame. Gradnja predora ob uporabi metode NATM poteka v dveh fazah.

Prva faza predvideva izvedbo primarne obloge takoj ali v kratkem času po izkopu. Na ta način se med gradnjo v predoru zagotovi stabilnost. Primarna obloga pa bo v kasnejši fazi postala sestavni del celotne obloge.

V drugi fazi je predvidena sekundarna ali zaključna obloga, ki bo zagotavljala varnost sistema obloge in enotnost videza notranjih površin. Hkrati bo izboljšala vodotesnost predora. Gladka zaključna obloga omogoča boljši pretok zraka skozi predor, izpolnjuje estetske zahteve in zagotovi lažje vzdrževanje. Za polno vodoneprepustnost se med osnovno in zaključno oblogo izvede še hidroizolacija.

Metoda NATM je uspešna predvsem zaradi prilagodljivosti različnim hribskim razmeram, saj omogoča kar največjo izbiro gradbenih in izkopnih metod ter izvedbe predorske obloge. Uporablja pa se lahko za načrtovanje predorov vseh velikosti in oblik.

Prav vseh devet predorov bomo gradili po metodi NATM.

Preboj predora Vogršček

V poletnih mesecih smo dokončali preboj predora Vogršček, ki je prvi izkopan predor slovenske gradbene operative po letu 2012. Gre za posebno

izvedbo, saj se je preboj izvedel v vertikalni smeri z izkopom gradbene jame, katere stena je visoka kar 35 metrov. Celotna stena je zaščitena z mrežami in brizganim betonom, vse skupaj pa drži približno 550 trajnih in začasnih sider, dolgih med tremi in 12 metri. Predor je dolg 140 metrov.

Izvrtna tretjina predora Pekel

Pedor dolžine 1.530 metrov je del železniške povezave Maribor–Šentilj, kjer je že izkopanih 500 metrov. Dela potekajo po terminskem načrtu. Za izkop predora uporabljamo predorski bager in frezo, del izkopa pa bomo izvedli z miniranjem. Ocenjuje se, da bo količina izkopanega materiala znašala 195.000 m³. Za podpiranje betona bomo uporabili stroj za nanašanje brizganega betona in vrtni stroj za vgradnjo sider.

Predori drugega tira

Na novi trasi železniške proge Divača–Koper, dolgi približno 27 kilometrov, je načrtovanih sedem predorov. Če upoštevamo še tri servisne cevi ob najdaljših predorih, bo dolžina predorov kar 37 kilometrov. Sklop Divača–Črni Kal, dolg 15.061 metrov, poteka večinoma v apnencu, ponekod pa tudi v flišu, kjer smo predvideli kraške pojave in sprejem ustreznih ukrepov za zaščito podzemnih voda. Drugi sklop, dolg 12.135 metrov, v celoti poteka v flišu. Trenutno izvedba izkopov že poteka; na portalu T8 Dekani smo izkopali že prek 20 metrov.

Kolektor Igin uspešno zaključil prvi projekt MSCDN v Sloveniji

Pred natanko dvema letoma smo z Elesom podpisali 2,5 milijona evrov vredno pogodbo za dobavo in montažo kondenzacijske naprave v RTP Divača ter dobavo primarne in sekundarne opreme za dve 400 kV polji. S tem smo postali vodilni izvajalec prvega projekta MSCDN v državi.

Slovensko prenosno elektroenergetsko omrežje deluje na 110 kV, 220 kV in 400 kV napetostnih nivojih. Tudi najmočnejše proizvodne enote električne energije v Sloveniji so priključene na 400 kV napetostni nivo. Preko 400 kV napetostnih priključkov je Slovenija povezana s sosednjimi državami Avstrijo, Italijo in Hrvaško, v bližnji prihodnosti pa bo vzpostavljena tudi 400 kV povezava z Madžarsko.

Nihanja napetosti v prenosnih omrežjih

Sedanja konfiguracija slovenskega prenosnega omrežja ter značilnosti proizvodnje, porabe in prenosa električne energije povzročajo precejšnja nihanja napetosti v prenosnem elektroenergetskem

sistemu, kar z vidika porabe in upravljanja z električno energijo ni optimalno. Zaradi tega namreč nastajajo nepotrebne izgube in primanjkljaji električne energije. Podjetje Eles se je zato odločilo izgraditi naprave, ki bodo tovrstne težave ublažile. To so SVC/STATCOM (ang. Static Var Compensator/Static Synchronous Compensator) v Beričevem ter VSR (ang. Variable Shunt Reactor oz. reaktor s spremenljivim krmiljenjem) in MSCDN v Divači. Vse te naprave bodo priključene na 400 kV napetost.

Kaj je MSCDN?

MSCDN oziroma kondenzatorska baterija je naprava za regulacijo napetosti s kapacitivnim karakterjem.

Elektroenergetski sistem se hitro spreminja, prisotna so nihanja napetosti, zato je čedalje težje napovedati, kako se bo obnašal iz dneva v dan. Pretoki se spreminjajo glede na različne dejavnike, na primer glede na proizvodnjo energije (vetrna, sončna ipd.) v Sloveniji in v sosednjih državah ter glede na porabo v državi in okolici. MSCDN je ena od naprav, ki ta problem rešuje. Uporablja se jo v primeru prenizkih napetosti v prenosnem omrežju. Ko napetost na 400 kV omrežju pade pod določeno mejo, se naprava vključi in z dodajanjem jalove energije dvigne napetost v omrežju in s tem prispeva k večji stabilnosti elektroenergetskega sistema.

Kompensacijske naprave zmanjšujejo verjetnost izpadov v omrežju ter omogočajo hitrejše okrevanje omrežja v primeru napak.

Sodoben način uravnavanja napetostnih razmer

Kompensacijske naprave za regulacijo jalove moči predstavljajo sodoben način uravnavanja napetostnih razmer v prenosnih omrežjih. Omogočajo višjo stopnjo zanesljivosti obratovanja celotnega prenosnega elektroenergetskega omrežja in zmanjšujejo tveganje odpovedi njegovih osnovnih gradnikov (daljnovodov in transformatorjev), ki so ključni za nemoteno obratovanje odjema velikih industrijskih odjemalcev kot tudi gospodinjstev. Kompensacijske naprave zmanjšujejo verjetnost izpadov v omrežju ter omogočajo hitrejše okrevanje omrežja v primeru napak.

Del investicijskega projekta Sincro.Grid

Poleg Eleso se za optimizacijo prenosnega omrežja odločili tudi slovensko podjetje SODO ter hrvaški podjetji HEP in HOPS, ki so se povezali v partnerstvo v sklopu večjega investicijskega projekta pametnih omrežij Sincro.Grid. Namen projekta je, da se s pomočjo naprednih tehničnih sistemov in algoritmov optimizira upravljanje moči tokov, tako da se bo izboljšala kakovost napetosti v elektroenergetskem sistemu in povečala prenosna zmogljivost obstoječih elektroenergetskih vodov. Projekt bo omogočil tudi učinkovitejše vključevanje obnovljivih virov energije v elektroenergetski sistem in s tem povečal varnost oskrbe odjemalcev. V sklopu projekta Sincro.Grid je bil Kolektor Igin glavni izvajalec projekta MSCDN v Divači in tudi v Beričevem, kjer postavljamo prvi STATCOM v Sloveniji. Kot izvajalci sekundarnih sistemov pa sodelujemo še v Cirkovcah, Pekrah in v Okroglem.

Ko napetost na 400 kV omrežju pade pod določeno mejo, se naprava MSCDN vključi in z dodajanjem jalove energije dvigne napetost v omrežju. S tem prispeva k večji stabilnosti elektroenergetskega sistema.

Kako smo izvedli projekt?

Z izvedbo projekta smo pričeli po podpisu pogodbe z naročnikom jeseni leta 2019, na objektu RTP (razdelilna transformatorska postaja) 400/220-220/110/35 kV Divača. RTP Divača je osnovna napajalna točka, ki z električno energijo oskrbuje celotno Primorsko, prav tako pa predstavlja vez med bivšo jugoslovansko 400 kV zanko in sistemom UCTE, kjer je križišče vodov, ki prihajajo iz Italije in Hrvaške.

Projekt je zajemal dobavo primarne in sekundarne opreme za dve 400 kV polji, izvedbo vseh elektromontažnih del, kabliiranje, povezovanje, FAT (ang. Factory Acceptance Test oz. tovarniški preizkus kakovosti opreme), SAT (ang. Site Acceptance Test oz. preizkus opreme na lokaciji projekta), vsa preizkušanja in sodelovanje pri spuščanju opreme v pogon. Projekt smo uspešno zaključili julija letos, ko je bila nova naprava MSCDN skupaj z vso ostalo opremo vključena v omrežje.

Zagnali tehnološko najsodobnejšo napravo za pripravo pitne vode

Predmet investicijskega projekta sta bili gradnja nove vodarne v občini Štip, ki se nahaja v Republiki Severni Makedoniji, in dobava tehnološke opreme za vzpostavitev najsodobnejše naprave za pripravo pitne vode, ki temelji na membranskih tehnologijah.

Projekt, katerega naročnik je bilo Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in vodno gospodarstvo, smo v Kolektor Sistehu izvedli skupaj z vodilnim partnerjem Iskra Sistemi – M DOOEL Skopje. Šest milijonov evrov vreden projekt smo zaključili v 14 mesecih. Njegov osnovni namen je bil prebivalcem občine Štip zagotoviti infrastrukturo za nemoteno oskrbo s pitno vodo ustrezne kakovosti.

Večja poraba vode zahtevala tehnološko posodobitev obstoječe vodarne

Občina Štip ima okrog 50.000 prebivalcev. Kar 95 % jih je priključeno na javno vodovodno območje, s katerim upravlja javno komunalno podjetje ISAR Štip. V zadnjem času so se na vodovodni sistem

priklapljale še dodatne okoliške vasi, posledično je povečana poraba predvsem v poletnih mesecih povzročala težave pri preskrbi s pitno vodo. Komunalno podjetje ima na razpolago dva vodna vira. Prvi je globinski vir, iz katerega se zajema voda z vsebnostjo mangana, ki se ga oksidira z ozonom in odstrani na peščenih filtrih. Drugi vir je površinska voda iz jezua Zletovica, ki je kemično odlične kakovosti, a je slaba glede motnosti (posebno ob dežju) in zelo slaba glede vsebnosti škodljivih mikroorganizmov. Obstoječa obdelava, ki vključuje procese bistrenja z apnom, koagulacijo, flokulacijo ter usedanja v lamelnih usedalnikih, že pri rahlo povečani motnosti ne daje ustrezne kakovosti vode. Kot nadgradnja priprave površinske vode je bila zato izbrana membranska ultrafiltracija (UF), ki predstavlja kakovostno metodo odstranjevanja neraztopljenih delcev in mikroorganizmov.

Postavili največjo napravo v državi in bližnji regiji

Ker ultrafiltracijske naprave ni bilo možno vgraditi v obstoječi objekt vodarne, je bila na vzhodni strani stare vodarne zgrajena nova zgradba, v katero je vgrajena ultrafiltracijska naprava z vso dodatno opremo. Obstoječa obdelava je uporabljena kot predobdelava za ultrafiltracijo. Delovala bo z zmogljivostjo do 300 l/s in jo sestavlja šest enot po 50 membranskih modulov, s čimer se uvršča med največje tovrstne naprave v državi in bližnji regiji. Ena od prednosti membranske ultrafiltracije v primerjavi z drugimi postopki je stalna ustrezna kakovost vode pripravljene iz površinskih voda.

Jernej Hrovat,
direktor podjetja Kolektor Sisteh:

»Gre za enega naših največjih projektov priprave in oskrbe s pitno vodo, ki smo ga z odličnim medsebojnim sodelovanjem s podjetjem Iskra Sistemi M DOOEL Skopje pripeljali do testne faze zagona skladno s terminskim planom naročnika. Gre za projekt na ključ, ki je obsegal celoten proces, od projektiranja, dobave tehnologije in opreme do zagona vodarne. Projekt predstavlja zadnje stanje tehnike priprave pitne vode v svetu in zadostuje vsem zahtevnim evropskim normativom na tem področju. S svojimi kapacitetami bo tako lahko zagotavljala potrebne količine vode ustrezne kakovosti, kar je za 50.000 tamkajšnjih prebivalcev velikega pomena.«

S projektom smo poleg izgradnje nove vodarne, ki se zdaj ponaša z najnovejšo tehnologijo priprave pitne vode, posodobili tudi programsko opremo za krmiljenje in nadzor, ki ima ključno vlogo pri optimiziranju tehnologije obdelave. V nadzorno-krmilni sistem nove ultrafiltracijske naprave sta integrirana tudi obstoječi krmilni sistem predobdelave in krmilni sistem dezinfekcije s plinskim klorom. Integracija je zahtevala kar nekaj usklajevanja, vendar je bila to po zanesljivosti delovanja in upravljanja edina prava rešitev. Nov integriran centralni nadzorni sistem omogoča operaterjem upravljanje in nadzor z enega mesta ter uporabo dodatnih funkcionalnosti ultrafiltracije tudi na ostalih povezanih procesih. Poleg boljših možnosti spremljanja in optimiziranja delovanja vključuje tudi zahteve, ki jih podaja nova evropska Direktiva o kakovosti vode namenjene za prehrano ljudi.

Izzivi pri gradnji

Vodarna Štip nam je predstavljala velik izziv, saj je glavnina del potekala v času pandemije covid-19

in s tem oteženih mednarodnih transportnih poti. Kljub težjim epidemiološkim razmeram med celotno izvedbo projekta nam je uspelo izpeljati drugo večjo in obenem največjo ultrafiltracijo pitne vode v Severni Makedoniji. Na 1000-kilometrsko pot smo iz Slovenije poslali 17 tovornih vozil, skupaj več kot 80 ton opreme. Po hitro in uspešno zaključenih gradbenih delih je sledila montaža tehnološke opreme. Celotno strojno in elektromontažo smo izvedli v zgolj 61 dneh. Trenutno čakamo na analize prefiltrirane vode, ki so pogoj za spuščanje vode v omrežje.

Eden največjih infrastrukturnih projektov na področju oskrbe s pitno vodo

S priključitvijo občine Štip na HS Zletovica je tako zaključena prva faza širšega projekta oskrbe z vodo. Projekt je del delovnega programa vlade Republike Severne Makedonije 2017–2020 za izvajanje projektov, povezanih z zagotavljanjem čiste vode in izboljšanja kakovosti življenja prebivalcev v občinah Probištip, Štip, Sveti Nikole, Karbinci in Lozovo.

Dobitniki priznanj za inovacije

Na regijskih izborih za najboljše inovacije v državi je Kolektor sodeloval s štirimi inovacijami. Prejeli smo dve zlati in dve bronasti priznanji. Na nacionalnem izboru pa smo si prislužili dve srebrni priznanji.

Inovaciji baterijska tlačilna čistilna naprava ter sistem za odkrivanje povišane telesne temperature CORDEA sta si na regijskem izboru prislužili zlato priznanje. Za inovacijo sistem za odkrivanje povišanje telesne temperature CORDEA smo prejeli še priznanje Inovacijski izziv 2021. Z obema inovacijama smo sodelovali tudi na Dnevu inovativnosti, na katerem so izbirali najboljše inovacije v državi. Za obe smo prejeli srebrno priznanje. Bronasto priznanje pa sta si na regionalnem izboru prislužili inovaciji Moj Kolektor in podatkovna matrika za načrtovanje optimalne materialne oskrbe proizvodnje.

Severnoprimorska gospodarska zbornica Nova Gorica, Primorska gospodarska zbornica Koper in Regionalna zbornica Postojna so letos prvič pripravile skupno slavnostno podelitev nagrad

najboljšim inovatorjem treh regij in tudi na ta način izpostavile pomen inovativne kulture ter povezovanja v gospodarstvu in širše v družbi.

Na razpisih vseh treh zbornic je sodelovalo več kot 180 inovatorjev s 45 inovacijami. Za priznanja na nacionalni ravni pa se je potegovalo 41 najboljših inovacij iz vse Slovenije.

»Zavedamo se, da so inovacije izrednega pomena za razvoj gospodarstva, saj so nosilke nastajanja sprememb v podjetju in predstavljajo najpomembnejši element podjetništva. Verjamemo, da bodo nagrajeni inovatorji postali bolj prepoznavni in bodo še naprej promovirali kulturo inoviranja v svojih regijah,« je ob podelitvi priznanj dejala direktorica Severnoprimorske gospodarske zbornice Nova Gorica **Nevenka Volk Rožič**.

**NOVE
INOVACIJE
REALNOST**

Baterijska tlačilna čistilna naprava

Kolektor Liquishot – baterijska tlačna čistilna naprava območja do 25 barov postavlja nove trende v svojem segmentu. Produkt odlikujejo karakteristike, ki so plod nove tehnologije volumetričnih črpalk (COR), uporaba brezkrtačnega motorja (ang. brushless oz. BLDC) in vgrajeni polimerni materiali, iz katerih so izdelani vitalni deli. Bistvene prednosti produkta v primerjavi s konkurenčnimi napravami priznanih blagovnih znamk so do prek 50 % nižja teža ter do 60 % večji pretok medija. Poleg tega edini v segmentu omogoča zvezno (brezstopenjsko oz. dinamično) regulacijo pretoka in posledično tlaka ter črpanje zelo različnih medijev (tekočin). Produkt med drugim odraža nizko raven hrupa in vibracij, odlikuje pa ga tudi izjemno kompaktna izvedba.

Inovativnost je motor uspeha

Andrej Vehar:

»V svojem imenu, v imenu inovatorjev ter širše ekipe (tudi zunanjih deležnikov, ki sodelujejo pri projektu) lahko izpostavim pomen jasnega fokusa, kaj sploh želimo z določeno inovacijo doseči. Verjamem, da smo s produktom Kolektor Liquishot uspeli identificirati določene niše, ki danes sploh niso ali pa so slabo pokrite z alternativnimi – obstoječimi produkti (predvsem imam v mislih uporabo primarno čistilne naprave v razširjen spekter aplikacij, kot je npr. nanos razmaščevalcev, impregnatorjev betona ipd.), kar je očitno komisija tudi prepoznala in vrednotila, tako da smo danes prejemniki zlatega priznanja za inovacijo na regionalnem izboru. Če me vprašate, ali sem priznanje pričakoval, bi vam eno leto nazaj glede na takratno poznavanje produkta in njegovega dometa uporabe (zgolj čiščenje) rekel ne. Ker pa smo pričeli s produktom intenzivno preverjati tudi ostale potencialne niše in pri vsaki želeli do potankosti razumeti, zakaj »je primeren« oziroma zakaj »ni primeren« na način strukturiranih – poglobljenih razgovorov s predstavniki potencialnih kupcev, smo uspeli najti precej dodatnega potenciala z vidika uporabnosti produkta. Posledično smo na ta način hkrati uspeli močno zmanjšati direktno in posredno konkurenco. Glede tega pa lahko rečem, da smo na izbor šli precej samozavestno.

Tovrstna priznanja in interes širše družbe po spodbujanju inovativnosti so dodaten motor, ki motivira posameznika, ekipo ter organizacijo k pospešenem inoviranju in zavedanju o pomenu inoviranja. Na podelitvi sem imel priložnost spoznati vse inovacije – prejemnice bronastih, srebrnih in zlatih priznanj – in z veseljem ugotavljam, da so bile vse inovacije izredno zanimive. Poleg tega, da je bilo letos na regionalnem izboru prijavljenih bistveno več inovacij kot v preteklih letih, se je hkrati izboljšala tudi njihova kakovost. To kaže, da družba poleg zavedanja o pomenu inoviranja to dejansko udejanja tudi v praksi. Inovativnost mora postati del našega vsakdana, tako na osebni kot profesionalni ravni. Brez inovativnosti nam ostane le surovo tekmovanje po »neizprosnih« kriterijih znotraj rdečega oceana. Inovativna miselnost pa nam omogoča »hitreje, lažje, drugače, boljše, drugje ...« dosegati boljše rezultate na sicer primerljivih kriterijih vrednotenja uspeha. Ni naključje, da se inovativnost enači z »motorjem« napredka.«

Sistem za odkrivanje povišane telesne temperature CORDEA

CORDEA je učinkovit sistem za hitro, natančno in brezdotično odkrivanje oseb s povišano telesno temperaturo. Za podjetja in organizacije z velikim pretokom ljudi je v času pandemije COVID-19 nepogrešljiv pri preprečevanju hitrega širjenja okužb s koronavirusom in ostalih nalezljivih bolezni, kot so sezonske gripe, respiratorne okužbe, SARS, MERS-COV. Pri uporabi CORDEE operater ni potreben, saj naprava v manj kot sekundi opravi meritev temperature na značilnih točkah na obrazu in v primeru povišane telesne temperature sproži vizualni alarm. Naprava je skladna s smernicami GDPR in ne pošilja ter ne prikazuje nobenih podatkov, razen statusa meritve.

Naši dosežki so primerljivi s svetovno konkurenco

Jure Skvarč:

»Ob izbruhu pandemije je bila naša edina motivacija, kako z znanjem in izkušnjami prispevati k blažitvi posledic pandemije, ki smo jih čutili kot posamezniki, podjetja in celotna družba. Za tem, ko smo določili bistvene funkcionalnosti naprave za prepoznavanje oseb s povišano telesno temperaturo, smo bili osredotočeni le na to, kako bomo najprej Kolektorju, potem pa tudi drugim uporabnikom čim prej ponudili dovršeno rešitev. Pri tem smo se dnevno srečevali z zelo konkretnimi izzivi, bili smo pod časovnim pritiskom in nihče niti pomislil ni, da se bomo s Cordeo potegovali za kakšno priznanje.

Priznanji, ki smo ju prijeli, razumem kot spodbudno sporočilo neodvisnega opazovalca in ocenjevalca našega dela. Celotni ekipi sporoča, da smo bili na poti od idejne zasnove do industrializacije produkta nadpovprečno uspešni. Pokazali smo, da zmoremo tudi v težkih pogojih nasloviti najbolj pereče izzive v družbi in s svojimi rešitvami doseči pozitivne učinke. Po duši sem raziskovalec. Ustvarjalni nemir je del mojega vsakdana. Imam srečo, da lahko ustvarjam v Kolektorju, v okolju, ki ceni in podpira prebojno razmišljanje in ima toleranco tudi za zdrse, ki so posledica hoje po robu. Področje vizualnih tehnologij, s katerimi se ukvarjamo v Laboratoriju za inteligentne in vizualne sisteme, je multidisciplinarno, zato je ključno usklajeno sodelovanje vseh članov tima. Naši dosežki so primerljivi s svetovno konkurenco, s čimer v Sloveniji in tujini utrjujemo prepoznavnost Kolektorja kot tehnološko naprednega inovativnega podjetja.«

Platforma Moj Kolektor

Moj Kolektor je platforma za učinkovito interno komuniciranje in dostop do digitalnih vsebin za vse zaposlene, tudi tiste, ki pri svojem delu ne uporabljajo osebnega računalnika. Hkrati je tudi varen in zanesljiv komunikacijski modul v naboru rešitev za pametne tovarne, ki jih razvijamo v enoti Kolektor Digital. Z inovativno uporabo obstoječih kartic za registracijo delovnega časa zaposlenim omogoča pridobitev digitalne identitete za dostop do številnih vsebin in funkcionalnosti, razvita pa je v obliki mobilne aplikacije in terminala za uporabnike, ki nimajo pametnega telefona.

Korak v pravo smer

Jure Purgar:

»Priznanje nam pomeni potrditev, da je platforma Moj Kolektor korak v pravo smer. Težko rečem, da smo karkoli pričakovali, saj smo se v IT-oddelku na razpis GZS-ja prijavljali prvič. Smo pa vsekakor veseli, da smo ga prejeli kot prva ekipa v IT-oddelku. Upam, da smo s tem pokazali, da IT-oddelek ni samo podporni servis za ostale, ampak je sposoben ponuditi tudi nekaj več. Vsekakor so tovrstna priznanja dobrodošla, saj dajo inovatorjem neko potrditev ter nov zagon za naprej. Mislim, da je inovativnost ključna za uspeh. Inovacije pomembno prispevajo k reševanju izzivov, s katerimi se srečujemo pri delu.«

Takšno priznanje še bolj osmisli in da težo našemu delu

Petra Kobal:

»Priznanje mi pomeni veliko, saj takšen dosežek dojemam kot potrditev, da je moje delo in delo mojih najožjih sodelavcev v inovacijski ekipi (Uroš Cigale, Jurij Brezavšček in Nina Bolko) dobro opravljeno in predvsem pomembno za razvoj ter konkurenčnost podjetja. Vesela sem, da delam v podjetju, kjer se za izvedbo zagotovi sredstva, orodja in kompetentne ljudi, ki uživajo v timskem delu. Nominacije in v nadaljevanju priznanja nisem pričakovala, je pa to vsekakor nek kazalnik, ki sporoča, da delamo v pravi smeri.

Ob tej priložnosti bi se rada zahvalila vsem sodelavcem v ekipi za stalno podporo in delo, ki je bilo vloženo v Podatkovno matriko za načrtovanje optimalne materialne oskrbe proizvodnje, ter v nadaljevanju internim presojevalcem v podjetju in gospodarski zbornici, ki so prepoznali težo in kakovost naše inovacije. Takšno priznanje vsekakor še bolj osmisli in da težo našemu dosedanjemu delu, predvsem pa predstavlja motivacijo za naprej tako meni kot celotni ekipi. Inovativnost je za rast, razvoj in konkurenčnost podjetja nujna, a če inovativnih idej ne realiziramo oziroma prenesemo v prakso ter s tem nekaj izboljšamo, sama inovacija ni veliko vredna. Zdi se mi pomembno, da se spremembe, za katere se sicer lahko dogmatsko trdi, da niso mogoče, vidi kot izziv in se zanje neprestano išče rešitve ter izboljšave. Kot realist se zavedam, da to ne pomeni nujno, da rešiš vse, a prav v tem vidim tisti doprinos, ki v podjetju ohranja in hkrati spodbuja širino razmišljanja ter željo po izboljšavah.«

Podatkovna matrika za načrtovanje optimalne materialne oskrbe proizvodnje

Kolektor se pri izdelavi komponent in sistemov za avtomobilsko industrijo velikokrat sooča s projekti, ki so glede materialne oskrbe izredno kompleksni in zahtevajo natančno načrtovanje procesov z uporabo orodij vitke proizvodnje. Z namenom izboljšav in sistematizacije za povečanje produktivnosti, kakovosti, učinkovitosti in varnosti pri delu smo razvili platformo za načrtovanje optimalne materialne oskrbe. Informacijsko-podatkovna matrika je hkrati osnova za razvoj naprednega orodja za načrtovanje materialnih tokov, ki na inovativen način povezuje podatke različnih informacijskih sistemov.

45,02 EUR

Jopič Červa Knoxfield

Delovni jopič s kapuco iz mešanice poliestra in bombaža. Jopič je ojačan na ramenih in komolcih, odsevni elementi, rokavi in spodnji del jopiča so stisnjeni na patent.

60,27 EUR

Jakna Soft Shell Červa Knoxfield

Moška softshell jakna s snemljivo kapuco, s TPU membrano za zračnost in vodoodpornost. Ojačana pri ramenih in komolcih.

169,73 EUR

Zaščitna obutev Sievi Viper Roller+ S3

Izredno kvalitetna antistatična zaščitna obutev s standardom EN ISO 20345: S3 SR. Zaščitna kapica iz kompozitnih materialov ščiti do sile 200 J, podplat je odporen na prebod, olja in večino kemikalij.

KOLEKTOR

Kolektor EVT-Sistemi d.o.o.

Arkova 17a, 5280 Idrija

Telefon: 05 37 74 840

Elektronska pošta: trgovina@evt.si

EKOLOGIJA

VARNOST

TRGOVINA

Privlačita ga hitrost in adrenalin

Izidorja Šavlja lahko največkrat srečate na hodnikih razvojno-tržnega centra v Idriji oziroma v tamkajšnjem laboratoriju. Ko je na dopustu, pa je najverjetneje v dirkaškem kombinezonu s čelado na glavi in zvezkom z zapiski v rokah. Izidor je že 16 let sovoznik na relijih.

»Svojo prvo dirko v reliju sem kot sovoznik odvozil septembra leta 1999 v Velenju,« se spominja Šavelj. Za ta šport so ga navdušili domači dirkači. »Spomnim se, da smo po šoli vedno hodili k Darku Peljhanu gledat, če ima pred hišo parkiran dirkalnik. Tudi moj bratranec Robert Valič je svoj čas dirkal. Nekaj časa sem celo sedel zraven njega.«

Usklajevanje družine, službe in tekmovanj

Od leta 1999 do danes si je Izi, kot ga kliče večina, vzel šest let premora. »Tokrat sta se mi rodila dva otroka. Posvetil sem se družini.« Aktivno je na sovoznikov sedež sedel dve leti nazaj, ko ga je poklical zdajšnji voznik Jan Medved, s katerim sta deset let nazaj že združila moči. V vseh teh letih aktivnega dirkanja je zamenjal 10 voznikov.

»Letos imava z Janom na urniku šest dirk. Pet jih je že za nama. Kar pomeni, da je potrebno nenehno usklajevanje med družino, službo in tekmovanji. Predvsem porabiš za ta šport tudi kar nekaj dopusta.« Čeprav so dirke za vikend pa mora biti posadka na 'kraju zločina' že kak dan dva prej.

Reli je zahteven in drag šport

»Študiranje pravilnikov, urejanje administracije za celotno ekipo ... vse to je moje delo pred samo dirko. Dan pred tekmo sva z voznikom že na ogledu proge, da narediva popis. Vsaka posadka dobi roadbook oz. potno knjigo. Na ogledu cest in brzincev si urediva zapise, radar, vsak po svoje. Vsak tekmovalec ima svoje zapiske. Dokončno jih uredim jaz. Po navadi je tako, da enkrat popišeš in svoje zapiske še dvakrat preveriš,« pojasnjuje Izidor.

»Reli je drag šport, ki si ga brez sponzorjev ne bi mogel privoščiti,« pravi Izi in dodaja: »Ko seštejemo najem avtomobila, startnine, pnevmatike, bencin ... je številka kar visoka. Kljub temu pa moja želja ostaja, da bi enkrat pred zaključkom kariere sedel na sovoznikov sedež v R5 avtomobilu.« Z voznikom Janom Medvedom vozita Ford fiesta Rally 4, ki spada v divizijo 2, med R2 avtomobile. »Tudi naslednjo sezono ostajava pri tem avtomobilu.«

Nekdo mora sedeti zraven voznika

Izidor je od prvega dne sovoznik, a je imel vmes

željo, da bi namesto zvezka z zapiski v rokah držal volan. »Ampak zdaj vidim, da mogoče pa res ne bi znal tako voziti, kot znajo drugi. Nekdo mora sedeti tudi zraven. Brez tega ne gre. Mislim, da sem se tu našel.«

Dan pred tekmo sva z voznikom že na ogledu proge, da narediva popis. Vsaka posadka dobi roadbook oz. potno knjigo. Na ogledu cest in brzincev si urediva zapise, radar.

Po vseh teh letih se ima še zmeraj 'fajn', v tem športu uživa, sploh, ko je ves trud poplačan z dobrimi rezultati. »Vsakič posebej sem vesel, ko z voznikom prideva do cilja, najbolj ponosen pa sem na dirko leta 2007, ko sva s takratnim voznikom Mitjem Slejkom prišla do tretjega mesta v skupni razvrstitvi. Po prvem dnevu sva celo vodila za slovensko prvenstvo. In pa seveda na letošnjem reliju Nova Gorica, kjer sva bila z Janom Medvedom tretja za slovensko prvenstvo.«

Zadnji reli letos v Idriji

Predzadnjo preizkušnjo v sezoni sta Šavelj in Medved končala kot četrta v svojem razredu in na šestem mestu absolutno med slovenskimi dirkači. Kot pravi Izi, je njun cilj »sezono končati na stopničkah v najini diviziji.« Držimo pesti, da jima bo uspelo. Zadnji reli v tej sezoni bo, nikjer drugje kot v Idriji.

Red koristi vsem

Zavzeti zaposleni so po našem trdnem prepričanju ključni za uspeh podjetja ter širjenja zadovoljstva na vse okoli sebe. Eden izmed takih je v podjetju Kolektor Etra zagotovo varnostnik Ivo Leskovšek.

Ivo je zaposlen pri varnostni službi Varnost Ljubljana, vendar svoje delo pri nas opravlja že osem let. Pri delu je vesten, natančen in zanesljiv. Poznamo ga predvsem po njegovih številnih hobijih, ljubezni do zgodovine in strasti do pohodništva. Njegov rekord vzpona na Triglav v obe smeri skupaj je sedem ur.

Katero svojo vrtilino bi izpostavili na delovnem mestu?

Pri delu bi izpostavil svojo natančnost in zanesljivost. Spoštujem navodila nadrejenih in se trudim, da je delo vedno brezhibno opravljeno. Svoje delo imam zelo rad, zato kar naprej razmišljam, kaj bi lahko še naredil.

Najbolj uporaben nasvet, ki ste ga dobili od sodelavca ali sodelavke je ...

Red koristi vsem. V podjetju Kolektor Etra gostje opazijo red že pri vstopu v vratarnico. Urejeno delovno okolje, izpolnjevanje formularjev, obveščanje obiskovalcev v podjetju, razni napotki in prijaznost zaposlenih. Zaposleni spoštujemo pravila in jih upoštevamo ter s tem odražamo usklajenost v podjetju.

Se vam je pri delu pripetila kakšna anekdota, ki je ne boste nikoli pozabili?

Nekoč se je naši vratarnici približal brezdomec in prosil za denar. Nameraval sem ga spoditi in mu povedati, da se denar služi z delom. Gospod me je presenetil, saj je začel deklamirati znano indijsko pesnitev. Bil sem začuden, saj česa takega nisem pričakoval od brezdomca. Spoznal sem, da ljudi obsojam prehitro, zato od takrat naprej ljudem pustim, da jih najprej spoznam.

Kaj ustvarjate ali čemu se posvečate v prostem času?

Po naravi sem zelo radoveden, zato se trudim, da vsak dan osvojim kakšno novo znanje. Pri tem se držim pregovora 'Poglej pod vsak kamen'. Zbiram zgodovinski material svojega rojstnega kraja in raziskujem zgodovino podjetja Kolektor Etra. Trenutno ustvarjam zbirko strokovnih pojmov z različnih področij za lastno uporabo. Poleg zgodovine je moja velika strast hoja v gore. Vsak teden se odpravim na Veliko Planino in vmes skočim še na kakšen hrib ali goro. Letos mi je uspelo že osem pohodov na Triglav.

Na kaj ste najbolj ponosni?

Najbolj sem ponosen, da znam v ključnih trenutkih mirno in zbrano odreagirati. Ta lastnost mi je že večkrat pomagala tako v službi kot tudi v življenju. Že kar nekajkrat sem pomagal pri prometnih nesrečah. Za enega večjih dosežkov si štejem, da sem uspešno rešil otroka iz deroče reke Save.

Kakšen je vaš življenjski moto?

'Nikoli se ne ustavi.' Ob jutranji kavi si zastavim svoj dan in včasih tudi meditiram. Za svoje zdravje skrbim z rednimi pohodi, saj menim, da je to najboljša rekreacija za starejše. Čeprav sem že upokojen, še vedno z veseljem opravljam delo varnostnika. Na delo rad pridem predčasno in s tem razveselim svoje sodelavce.

Živim danes, zdaj, v tem trenutku

Med inženirji še vedno najdemo večino moških, čeprav se ta trend spreminja in je na tem področju tudi vedno več predstavnic nežnejšega spola. Ena teh je Dženana Begić Zerdo, gradbena inženirka v družbah Kolektor Gradbeništva.

Katero svojo odliko oziroma vrlino bi izpostavili na delovnem mestu?

To sta nedvomno iznajdljivost in prilagodljivost. Vsak izziv ima svojo rešitev; tako lahko za zahtevne naloge predlagam nenavadne in enostavne rešitve.

Kateri je najbolj uporaben nasvet, ki ste ga dobili od sodelavca ali sodelavke?

Sodelavci so mi predali veliko uporabnih nasvetov, verjetno pa je najbolj koristen ta, da so moje vsakodnevne zadolžitve tiste, ki štejejo.

Prigoda, anekdota pri delu, ki je ne boste nikoli pozabili ...

Ob prihodu mi je sodelavec povedal, da bom večino zadolžitev morala opraviti sama in v istem stavku dodal, naj ne oklevam z vprašanji, saj mi bo vsekakor vedno pomagal.

Kaj ustvarjate ali čemu se posvečate v prostem času?

Poleg branja knjig in poslušanja predavanj o osebni rasti veliko delam na osebni razvoju. Hkrati pa ogromno časa posvečam svoji družini, skrbim za zdravo prehrano, hodim na sprehode v naravo in obiskujem nogometne tekme, ki jih moj 10-letni sin obožuje.

Na kateri dosežek v življenju ste najbolj ponosni?

Ponosna sem na vse dosežke, tudi te najmanjše, saj lahko iz najmanjšega pridejo veliki. Najbolj pa sem ponosna na zaključek študija, saj to znanje vsak dan nadgrajujem in uporabljam. Prav tako sem ponosna na osebni razvoj in rast. To mi daje mir in ravnovesje v življenju.

Kakšen je vaš življenjski moto?

Živim danes, zdaj, v tem trenutku. Včeraj ni več, ostala sta samo izkušnja in znanje. Prihodnost pa je lahko taka, kot si jo želimo, saj se iz napak v preteklosti lahko veliko naučimo.

Prva slovenska realka praznuje

Šolstvo igra v večstoletni idrijski zgodovini pomembno vlogo. Znanje je bilo vedno zelo cenjeno in spoštovano, zato ni naključje, da je bila ravno v Idriji leta 1901 ustanovljena prva slovenska realka. Pot do njene ustanovitve pa je bila vse prej kot lahka in hitra.

V koncernu Kolektor nam ni vseeno, v kakšnem okolju živimo in delamo in v kakšnem okolju odraščajo ter se izobražujejo naši otroci.

120. obletnico Gimnazije Jurija Vege šola obeležuje z vrsto dogodkov. Prvi med njimi je bila slavnostna otvoritev zunanje učilnice. Sredstva za njeno ureditev je prispeval tudi Kolektor.

Zunanja učilnica – dnevna soba za dijake

»Pred šolo imamo park, v katerega so se še pred korono ob lepem vremenu odpravili učitelji z dijaki in imeli zunaj pouk. Zato je v nas kar nekaj časa zorela ideja, da bi v okolici šole uredili prostor, kjer bi dijaki lahko posedali, se družili oziroma bi tam po potrebi potekal pouk. Tako se je rodila ideja, da uredimo teraso nasproti šole,« pojasnjuje **Karmen Vidmar**, ravnateljica Gimnazije Jurija Vege Idrija. Dodaja, da je zunanja učilnica tudi neke vrste dnevna soba za dijake, ki bo polno zaživela, ko bodo minili protikoronski ukrepi, ki onemogočajo prosto druženje dijakov.

Vzgoja bodočih voditeljev

Gimnazij, kot je idrijska, je v Sloveniji veliko. »Med seboj se razlikujemo samo po tem, kako pristopamo k dijakom in kako delamo z njimi, na kakšen način preizkušamo določene vsebine ali oblike dela. Gre za usvajanje t. i. mehke veščine, ki dijakom dajo ogromno, njihovih učinkov pa se z maturo ne da preverjati in žal ne prinašajo točk za upis na fakultete, so pa to veščine, ki jih bodo potrebovali v življenju. Trudimo se dijakom ponuditi nekaj več,« pravi Vidmarjeva, ki je prepričana, da v prihodnosti ne bo toliko pomembno, kakšno izobrazbo imaš, temveč kako si spreten pri upravljanju svojega znanja, kako se prilagajaš potrebam družbe ter imaš razvito empatijo in znaš povezovati ljudi med seboj. »Otroci bodo nekoč naši voditelji. Naučiti jih moramo sodelovanja, načrtovanja, da ni nič narobe, če pademo, da se moramo znati pobrati in se iz vsake situacije nekaj naučiti.«

Predvsem pa, tako ravnateljica, se moramo zavedati, kakšno bogastvo so naši otroci, dijaki. »Premalokrat pohvalim naše dijake. Njihove spoštljivosti in odnosa do drugih se največkrat zavemo šele, ko nam to povedo drugi. Res sem ponosna nanje,« zaključuje Vidmarjeva.

Stojan Petrič,
predsednik nadzornega sveta Kolektor Holdinga

»Soočanja s tehniškimi dosežki in uglednimi izobraženci so spodbujala idrijsko vedoželjnost in nagnjenje k inovativnosti. Idrijčani smo že zelo zgodaj vedeli, da se nam z znanjem odpre svet. Trdo delo, strast, vztrajnost, predanost ... vse to je odlikovalo naše prednike, ki so se zavzemali za to šolo, za generacije dijakov, da lahko danes slavimo 120 let obstoja Gimnazije Jurija Vege. To odlikuje tudi izjemne posameznike, ki jih je in jih še bo dala prva slovenska realka in nenazadnje so te vrednote zapisane tudi v DNK idrijskega človeka. V koncernu Kolektor nam ni vseeno, v kakšnem okolju živimo in delamo in v kakšnem okolju odraščajo ter se izobražujejo naši otroci. Podpiramo športna društva, zdravstvo, kulturne dejavnosti, predvsem pa investiramo v znanje, saj menimo, da je znanje dobrina neprecenljive vrednosti. Svet doživlja velike spremembe, ki jih prinašajo digitalizacija, globalizacija in nove tehnologije. Z digitalizacijo se izboljšujejo človeška učinkovitost, pritisk prebojnih tehnologij in tudi motivacija za usvajanje novih znanj. Idrijska realka, danes gimnazija, je bila spletišče znanja že od nekdaj. Prepričan sem, da bo tako tudi v bodoče.«

Za tenis želijo navdušiti čim več otrok

Teniški klub Kolektor Idrija vsako jesen začne z vpisi v teniške programe. A nič ne de, če ste vpisni rok zamudili, pridružite se jim lahko kadarkoli. Veseli vas bodo.

Tričlanska trenerska ekipa v sestavi **Jaka Flajšaker**, **Nataša Pivk Vončina** in **Sean Hadžić** skrbi, da so otroci iz tedna v teden bolj spretni s teniškimi loparji in kondicijsko dobro pripravljeni.

V klubu v sklopu teniške šole izvajajo naslednje programe:

- MINI tenis je namenjen najmlajšim otrokom od 6. do 8. leta. Pri mini tenisu uporabljajo prilagojeno manjše igrišče, manjše in lažje loparje ter mehkejše žoge. Igralke in igralci spoznavajo osnovne teniške udarce, kot so forhend, bekhend, volej, smeš in servis. Hkrati se spoznavajo z osnovnimi vajami motorike. Training poteka trikrat na teden.
- MIDI tenis je nadaljevanje mini tenisa. Tudi pri midi tenisu imajo igralci še vedno prilagojeno igrišče, srednje velike loparje ter srednje trde žoge. Temeljni cilji mini in midi tenisa so vključevanje najmlajših v šport, razvoj osnovnih psihomotoričnih sposobnosti, razvoj socialnih veščin, aktivno druženje z vrstniki, navajanje na redno udejstvovanje s športom, razvoj temeljnih športnih vrednot ter učenje pravil igre. Training poteka trikrat na teden.
- Tenis do 10 let: prehod na normalno velikost igrišča, nadgrajevanje teniške tehnike in taktike, igranje teniških turnirjev po uradnem koledarju Teniške zveze Slovenije.
- Tenis U12–U14: izpopolnjevanje tehnike in taktike, dodaten kondicijski trening, igranje turnirjev U12 in U14 po koledarju Teniške zveze Slovenije.
- Tenis U14–U18: redni treningi petkrat na teden, kondicijski trening (pri določeni starosti dodamo še fitness), udeležba na državnih in evropskih tekmovanjih.
- Rekreativna za otroke: program je namenjen otrokom od 10. leta naprej, primeren pa je za otroke, ki so s tenisom šele začeli, pa tudi za tiste, ki bi tenis igrali v manjšem obsegu. Vadbo imajo organizirano dvakrat na teden.
- Rekreativna za odrasle: 10-urni teniški tečaji za odrasle, zimska liga in poletna liga, šampanjec turnirji, klubska piramida.

Rebeka je tenisu predana že 11 let

Klub šteje dobrih 60 članov, od tega je 25 otrok. Nekateri med njimi se redno udeležujejo tekmovanj pod okriljem Teniške zveze Slovenije, drugi za lopar poprimajo le rekreativno. Trenutno najboljša tekmovalka kluba je Rebeka Gnezda.

Rebeka Gnezda: »Tenis treniram že 11 let. Za ta šport me je navdušil stric, ki se z njim rekreativno ukvarja že kar nekaj časa. Poleg tega pa je bil takrat tenis v Idriji na visoki ravni. V klubu je bilo veliko tekmovalcev in dobra trenerska ekipa. Težko bi se odločila samo za eno stvar, ki mi je pri tenisu všeč. Predvsem mi je všeč dinamika tega športa. Poleg tega je tenis odličen za ohranjanje kondicije. Na treningu najraje igram za točke, saj rada tekmujem in zmagujem. Ponosna sem na vse svoje dosežke in da po useh teh letih še vedno vztrajam ter ostajam zvesta tenisu.«

V klubu si želijo, da bi se za tenis navdušilo čim več otrok. Če ste med njimi, se jim pridružite.

Barve jeseni na naših krožnikih

Odeta v tople pravljичne barve, narava jeseni še enkrat zažari, preden se odpravi k zimskemu počitku. Prav je, da se barve jeseni pojavijo tudi na naših krožnikih. Kar je zraslo na vrtu in kar smo nabrali v bližnjem gozdu, s pridom uporabimo v naših kuhinjah.

Spravilo pridelka v jeseni ima poseben čar. Včasih je letina dobra, včasih malo manj, enkrat je lahko narava zelo radodarna in spet drugič skromna. Kljub temu imamo vsako leto nešteto možnosti za različno uporabo pridelkov in nabranih sadežev.

Zdravilna vrednost buč

Buče spadajo med najstarejše gojene rastline. Cenili so jih že v času Majev in Aztekov, ko so buče spoštovali kot božanstvo. Uporabljali so jih tako v prehrani kot tudi v zdravilstvu. Buče so v veliko kulturah simbol plodnosti ne samo ljudi, temveč tudi zemlje. Skozi tisočletja so se različna ljudstva zavedala zdravilne vrednosti buč, njenih semen in

iz semen stisnjenega olja. Buče so namreč bogate z balastnimi snovmi, beta karotenom, vitaminoma B in C. Delujejo protivnetno in spodbujajo telo, da porabi zaloge maščob, pomagajo razstrupljati telo in so naravna zaščita pred rakom. Prav tako spodbujajo nastajanje in delovanje celic ter tako krepijo našo odpornost in imunski sistem. V hitrem življenjskem tempu so buče koristna hrana polna antioksidantov, ki nam pomagajo v boju proti boleznim sodobnega časa.

V našem okolju smo najbolj navajeni uporabljati sorte buč, kot so turbani, hokaido, violina in muškatna buča. Večino jesenskih buč lahko skladiščimo tudi do sedem mesecev, med skladiščenjem pa se njihov okus izboljšuje.

Buče na 1001 način

Receptov za jedi iz jesenskih buč je toliko, kot ima buča semen. Iz njih lahko pripravimo namaze, narastke, marmelade, juhe, solate, nadeve, zavitke, njoke, štruklje ... Buča s svojim škrobnatim mesom lahko zelo dobro nadomesti krompir. Sladkasti okus se poda k različnim vrstam zelenjave, sadja in mesa. Prav zaradi tega in zaradi enostavne priprave se največkrat lotimo priprave bučnih juh. Zato sebi in najdražjim čim pogosteje privoščimo slastno ter zdravo bučno juho.

Kremna bučna juha

Potrebujemo:

- 750 g bučnega mesa
- 1 čebulo
- 30 g masla
- 1 l vode
- muškadni orešček in timijan
- sol in poper
- 2 dl kisle smetane (po želji)

Bučno meso narežemo na večje kose. Čebulo sesekljamo, zarumenimo na maslu, stresemo vanjo kose bučnega mesa, zalijemo z vodo (toliko, da pokrije buče), začinimo in kuhamo 20 do 30 minut. Juho pretlačimo. Dodamo kisló smetano in dobro premešamo. Za serviranje uporabimo na maslu popečene kruhove kocke, ki jih v kupčku položimo na sredino juhe v krožniku, pokapamo z bučnim oljem in potresemo z grobo naribanim parmezanom.

Gobe – super hrana, ki je Slovincem še posebej ljuba

Mnogi menijo, da so gobe super hrana. Gobe so nizkokalorične, vsebujejo veliko količino vlaknin, vitamin D*, vitamin B12, minerale in antioksidante. Delujejo protivnetno, kot močni probiotiki, pripomorejo pa tudi pri krepitvi imunskega sistema. *Nedavna študija, ki so jo izvedli v Avstraliji, je pokazala, da lahko gobe zagotovijo od 50 do 100 % naših dnevniš potreb po vitaminu D.

Zaradi zdravilnih lastnosti se uporabljajo že več kot 2.000 let. Uporabljajo jih tudi v medicini, saj vsebujejo spojine, ki aktivirajo imunsko aktivnost na mnogo ravneh. Gobe so znane po svoji široki paleti bioaktivnih snovi, ki krepijo imunski sistem.

Slovinci radi zahajamo v naravo in prav tako radi tudi gobarimo. Upam, da vam je v gozdu letos uspelo nabrati kakšnega jurčka.

Rižota z bučo

Za 4 osebe potrebujemo:

- žlico ali dve oljčnega olja
- 1 majhno čebulo
- strok česna
- 800 g bučnega mesa
- žlico belega vina
- 300 g riža
- 1 dl smetane za kuhanje
- peteršilj
- sol, poper
- 30 g masla

Na oljčnem olju svetlo prepražimo čebulo, dodamo česen, da zadiši, in riž. Premešamo in dodamo na kocke narezano bučo, sol, poper, vino in smetano. Kuhamo, mešamo in sproti dolivamo vodo v majhnih količinah, da se riž počasi kuha oziroma duši. Riž se kuha približno 15 minut, vse pa je odvisno od vrste riža. Bodimo pozorni, da se nam ne razkuha. Ko je rižota kuhana (pazimo, da ni presuha), ji primešamo nasekljan peteršilj in maslo, ki naredi rižoto bolj kremasto. Dodamo lahko še nariban parmezan ali nariban dimljeni sir.

Mineštra z jurčki in ajdovo kašo

Za 4 osebe oziroma za 2 litra mineštre potrebujemo:

- 20 g masla
- 1 majhno čebulo
- 500 g olupljenega krompirja, narezanega na majhne kocke
- lovor, timijan, sol, poper
- 80 g ajdove kaše
- 400 g jurčkov, narezanih na kocke
- 1 žlico kisle smetane
- nasekljan peteršilj

Na maslu svetlo prepražimo čebulo, dodamo krompir, na hitro prepražimo, dodamo začimbe in zalijemo z vodo. Ko je krompir na pol kuhan, dodamo ajdovo kašo in jurčke. Kuhamo še toliko časa, da je krompir kuhan in da se ajdova kaša zmehča. Dodamo kisló smetano in peteršilj. Počakamo, da še enkrat zavre. Timijan ojača okus gob, zato je nepogrešljiva in priporočljiva začimba, ko kuhamo gobje jedi.

Dober tek vam želim!

Certifikat odličnosti Idrija izbrano

Z namenom povezovanja lokalnih ponudnikov in skupnega predstavljanja široke palete kakovostnih izdelkov je Zavod za turizem Idrija leta 2018 osnoval kolektivno blagovno znamko Idrija izbrano. Le-ta vključuje produkte, ki temeljijo na inovativnosti, kakovosti, tradiciji in dediščini lokalnega okolja.

V restavraciji Hotela Jožef smo dosedanji nosilki certifikata – Jožefovi dilci – dodali še dodatne jedi, ki vse izvirajo iz tradicije lokalnega okolja. Restavracija je odprta od ponedeljka do petka, potrebna pa je predhodna rezervacija. Prsrčno vabljeni na kosilo ali večerjo.

HOTEL JOŽEF

HOTEL JOŽEF, Vojkova 9A, SI 5280 Idrija, Slovenija
tel. št. 08 20 04 250
e-pošta: info@hotel-jozef.si
www.hotel-jozef.si

Jožefov kunčji file s krniškim sirom in idrijskimi žlikrofi

Smukavc in ocvirkovca

Šefov krožnik s svinjsko ribico in idrijskimi žlikrofi

Prejeli smo Michelinovo priznanje Bib Gourmand

Michelinov gastronomski vodnik je eden najbolj znanih, če ne kar najbolj znan gastronomski vodnik na svetu. Med restavracijami, ki so v njem, je tudi restavracija Hotela Jožef. Prejela je priznanje Bib Gourmand, kar pomeni dobro razmerje med ceno in kakovostjo. Letos ga je prejelo sedem slovenskih restavracij. Še en razlog več, da nas obiščete!

Certifikat Idrija izbrano zagotavlja preverjeno kakovost izbranih dobrot

KOLEKTOR